

به نام خدا

گزارش تحلیلی شاخص های مهم اقتصادی ایران، جهان و استان اصفهان
سال ۱۳۹۲

شامل:

- گزارشی از آخرین وضعیت اقتصادی ایران و جهان و استان اصفهان
- بررسی عملکرد صادرات غیر نفتی و واردات استان
- بررسی تغییرات قیمت جهانی طلا
- بررسی تغییرات قیمت طلا و سکه در داخل
- بررسی تغییرات قیمت جهانی نقره
- بررسی تغییرات قیمت جهانی نفت
- بررسی تغییرات شاخص بورس تهران

اخبار اقتصاد جهان

تفاوت حقوق کارگر آمریکایی با کارگر ایرانی

رشد درآمد یک کارگر آمریکایی در سال گذشته کمتر از دو درصد بوده است.

روزنامه یو اس ای تودی (USA Today) در گزارشی به میزان رشد دستمزد در بخش های مختلف آمریکا پرداخته است. طبق این گزارش، متوسط دستمزد یک کارگر تمام وقت آمریکایی در سال ۲۰۱۳ معادل ۴۰۸۷۲ دلار در سال بوده است که نسبت به سال پیش از آن رشدی ۱,۴ درصدی را نشان می دهد و این در حالی است که متوسط دستمزد مدیران ارشد شرکت های بزرگ آمریکایی رشدی ۱۳ درصدی را تجربه کرده و به ۱۰,۵ میلیون دلار در سال رسیده است.

روزنامه یو اس ای تودی هشدار داده که تفاوت چشمگیر در میزان رشد دستمزد مدیران ارشد و کارگران معمولی در اقتصاد آمریکا به بحث ها در مورد نابرابری درآمد در این کشور دامن می زند. البته این روزنامه برای محاسبه میزان درآمد مدیران ارشد آمریکایی تنها میزان حقوق آن ها را مورد توجه قرار نداده و میزان رشد ارزش سهام این افراد را نیز در نظر گرفته است به خصوص که میزان فیش حقوقی برخی از مدیران ارشد مانند استیو جابز، مدیر سابق شرکت اپل، تنها یک دلار است و مارک زوکربرگ، موسس فیس بوک، نیز اخیرا به جمع مدیرانی پیوسته که میزان حقوق آن ها تنها یک دلار است.

بحث های در مورد افزایش نابرابری دستمزدها در اقتصاد آمریکا در شرایطی شدت گرفته که از یک سو برخی اقتصاددانان مانند جوزف استیگلیتز اعتقاد دارند که این نابرابری درآمدی ناعادلانه است و عواقب اجتماعی بسیاری دارد در حالیکه برخی دیگر از اقتصاددانان مانند گرگوری منکیو معتقدند که اگر ثروتمندان درآمد بسیاری دارند به خاطر توانایی های ویژه ای است که از آن برخوردارند و به همین دلیل نباید تلاش کرد تا با سیاست های مالیاتی از میزان نابرابری درآمد کاست.

به این ترتیب کارگران آمریکایی براساس محاسبه نرخ دلار به تومان سالیانه ۱۲۲ میلیون و ۶۱۶ هزار تومان حقوق می گیرند. میزان درآمد سالیانه کارگران ایرانی نیز (براساس محاسبه حداقل حقوق و مزایا در صورتی که به عدد ماهیانه ۷۰۰ هزار تومان برسد) ۸ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان است که با عیدی پایان سال به ۹ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان می رسد.

نظر بانک جهانی درباره هدفمندی یارانه ها

بانک جهانی با اشاره به طرح هدفمندی یارانه ها در ایران نوشت اجرای این طرح می تواند مصرف انرژی را در ایران عقلانی کند، درآمدهای صادراتی و رقابت پذیری را افزایش دهد، و فعالیت های اقتصادی در کشور را به پتانسیل کامل خود نزدیکتر نماید.

بانک جهانی گزارشی در مورد اصلاح یارانه های انرژی در ۲۰ کشور جهان از جمله ایران منتشر کرده و ارزیابی خود از نحوه اجرای فاز نخست هدفمندی یارانه ها در ایران را ارائه نموده است. در این گزارش آمده است: جمهوری اسلامی ایران با دارا بودن ۱۳۷٫۶ میلیارد بشکه ذخایر نفتی در پایان سال (۲۰۰۹) ۱۰٫۳ درصد کل ذخایر نفتی جهان و دارای مقام دوم پس از عربستان، دومین صادرکننده بزرگ نفت در اوپک است. حجم ذخایر گاز طبیعی این کشور در سال ۲۰۰۹ به ۱۰۴۶ تریلیون فوت مکعب بالغ می شد (۱۵٫۸) درصد کل ذخایر گازی جهان و دارای مقام دوم پس از فدراسیون روسیه). درآمدهای بخش نفت و گاز، حدود ۱۸ درصد تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۰۹ را تشکیل می داده است.

مصرف بالای بنزین، جمهوری اسلامی ایران را به واردکننده بنزین تبدیل کرده است که این واردات تاثیر منفی ای بر موازنه مالی این کشور داشته است. قیمت سوخت در ایران در میان کمترین قیمت های انرژی سوخت در سطح جهان قرار داشت و پس از ونزوئلا پایین ترین قیمت را به خود اختصاص داده بود. این موضوع موجب تشویق مصرف اضافی (هم از نظر سرانه و هم بر حسب تولید ناخالص داخلی) شده بود. در نتیجه جمهوری اسلامی ایران از یکی از کمترین استفاده کنندگان انرژی در جهان در سال ۱۹۸۰ به یکی از پرمصرف ترین کشورهای جهان در سال ۲۰۰۹ تبدیل شد. میزان مصرف انرژی در ایران ۸ برابر بیشتر از مصرف هر کشور اروپایی بود.

قیمت پایین سوخت نه تنها موجب مصرف بدون بازدهی کافی در کشور شده بود، بلکه فرصتی را نیز برای قاچاق سوخت به کشورهای همسایه نظیر افغانستان، عراق، پاکستان و ترکیه فراهم می کرد. قیمت بنزین در ترکیه ۲۰ برابر بیشتر از ایران بود و قیمت سوخت دیزل نیز ۵۰ برابر بالاتر بود. بر اساس برآوردهای صندوق بین المللی پول، هزینه یارانه غیرمستقیم اختصاص یافته به نفت برای دولت ایران سالانه بیش از ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی ایران بود. اگر یارانه گاز طبیعی و برق نیز مورد محاسبه قرار می گرفت، هزینه یارانه ها برای دولت در فاصله سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹ به طور متوسط به بیش از ۲۰ درصد تولید ناخالص داخلی می رسید.

در مورد برق نیز باید گفت ساختار تعرفه برق در ایران پیچیده است. ۶ تعرفه جداگانه وجود دارد: مصرف کنندگان خانگی، خدمات عمومی، استفاده کشاورزی، استفاده صنعتی، روشنایی معابر و بخش تجاری. هر کدام از این تعرفه ها، بسته به زمان مصرف و ویژگی های فصلی، مشمول تخفیفها و افزایشات مختلفی می شوند. دولت از طریق عرضه سوخت مورد نیاز نیروگاه ها با قیمتی بسیار پایین تر از هزینه های اقتصادی سوخت، یارانه سنگینی به مصرف کننده نهایی برق می پردازد.

چالش بزرگ دیگری که جمهوری اسلامی ایران در بخش انرژی با آن مواجه بوده است، تامین افزایش تقاضا برای برق بوده است که از میزان رشد تولید ناخالص داخلی این کشور پیشی گرفته است. مصرف برق در طول زمان به میزان قابل توجهی افزایش یافته و به نقطه ای رسیده است که میزان مصرف سرانه برق در کشور سه برابر میزان متوسط

مصرف جهانی است. قیمت پایین برق برای مصرف کننده نهایی مطمئناً یکی از عوامل موثر در تقاضای بالا برای مصرف برق بوده است و این نشان می‌دهد که مصرف انرژی عمدتاً بدون توجه به موضوع بهره‌وری صورت می‌گیرد. پس از اصلاحات سال ۲۰۱۰، بر اساس گزارشها، مصرف انرژی برای برخی سوخت‌ها، تا ۲۰ درصد کاهش یافت. بر اساس برآوردها، در هفته‌های ابتدایی بعد از اعمال اصلاحات یارانه‌ها، چهار برابر شدن قیمت بنزین در کشور میزان مصرف روزانه را از حدود ۶۶ میلیون لیتر به حدود ۵۴ میلیون لیتر کاهش داد. مصرف خانگی گاز طبیعی از ۲۰۰ میلیون متر مکعب به ۱۸۰ میلیون متر مکعب کاهش یافت. در عین حال، استفاده از حمل و نقل عمومی رشد چشمگیری را شاهد بود.

تعرفه سوخت‌های فسیلی در سال ۲۰۰۷ به میزان قابل توجهی افزایش یافت. قیمت‌های جدید بنزین اندکی بالاتر از ۲ دلار برای هر هزار واحد حرارتی انگلیسی بود، در حالی که قیمت‌ها در آمریکا و انگلیس به ترتیب بین ۶ و ۷ دلار در هر هزار واحد حرارتی انگلیسی بود. در ژوئن ۲۰۰۷، ایران از طریق سهمیه بندی سوخت، شروع به مقابله با مشکل مصرف بالا کرد که منجر به کاهش مصرف بنزین شد.

مجلس شروع به بررسی طرح اصلاحی برای برداشتن یارانه‌ها در اواخر سال ۲۰۰۸ کرد. اما به دلیل مخالفت مجلس، تبدیل این طرح به قانون چند سال طول کشید. بحران مالی بین‌المللی و تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران نیز این فرآیند را سرعت بخشید. قانون اصلاح یارانه‌ها در ژانویه ۲۰۱۰ به تصویب مجلس ایران و شورای نگهبان رسید. آغاز اصلاحات در دسامبر ۲۰۱۰ توسط رئیس‌جمهور احمدی نژاد اعلام شد. طرح شامل برخی اقدامات جدی بود که یارانه تعدادی از کالاها و خدمات شامل بنزین، سوخت دیزل، نفت کوره، نفت سفید، ال پی جی، دیگر فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی و برق را کاهش می‌داد یا حذف می‌کرد. این اصلاحات باید در چند مرحله و در طول یک دوره ۵ ساله اعمال می‌شد. (۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵)

افزایش قیمت فرآورده‌های انرژی، حمل و نقل عمومی، گندم و نان در دسامبر ۲۰۱۰ اعمال شد و بر اساس برآوردها نزدیک به ۶۰ میلیارد دلار (حدود ۱۵ درصد تولید ناخالص داخلی) از یارانه‌های غیرمستقیم اختصاصی به کالاهای مختلف را کاهش داد. در عین حال، بازتوزیع درآمدهای ناشی از افزایش قیمت‌ها به خانوارها در قالب پرداخت‌های نقدی در کاهش نابرابری‌ها، بهبود استانداردهای زندگی و حمایت از تقاضای داخلی در اقتصاد موثر بود. افزایش قیمت انرژی منجر به کاهش مصرف بی‌رویه انرژی و اتلاف آن شده است. هر چند پیش‌بینی شده است که اصلاح یارانه‌ها منجر به کاهش زودگذر رشد اقتصادی و افزایش موقت نرخ تورم شود، اما اجرای کامل این طرح می‌تواند به میزان قابل توجهی چشم‌انداز میان‌مدت استفاده از انرژی را در ایران عقلانی کند، درآمدهای صادراتی را افزایش دهد، رقابت‌پذیری را افزایش دهد و با آزاد کردن نیروهای اقتصادی فعالیت‌های اقتصادی در کشور را به پتانسیل کامل خود نزدیک‌تر نماید.

به هر ترتیب ایران یکی از اولین کشورهای صادرکننده نفت است که اصلاحات جدی یارانه‌ها را اجرا کرده است. بنابراین، دیگر کشورها در صورتی که بخواهند در اقتصاد خود تغییراتی را صورت دهند، از تجربیات این کشور بهره خواهند برد.

البته هنوز خیلی زود است که بخواهیم در مورد تأثیرات اصلاح یارانه‌ها بر اقتصاد ایران نتیجه‌گیری کنیم. اما می‌توان گفت که دولت در شروع اصلاحات به شکلی هموار موفق بوده است. همچنین گزارش‌هایی از کاهش قابل توجه مصرف سوخت پس از اجرای این برنامه منتشر شده است. عناصر مهم اصلاحات که به جلوگیری از بروز مشکلات جدید در شروع روند تغییرات کمک کرد عبارتند از:

- سادگی طرح جبرانی
- یک حرکت عمومی گسترده با برنامه ریزی خوب
- آمادگی سیستم بانکی برای تسهیل پرداخت رقم عظیم یارانه های نقدی
- یاست های دولت که به جلوگیری از افزایش جدی نرخ تورم کمک کرد.
- حذف تدریجی یارانه ها در ایران احتمالاً یک برنامه کوتاه مدت نیست و موفقیت آینده اصلاحات تا حد زیادی به سیاست های اقتصادی کلان دولت ایران و تمایل و توانایی بنگاه های اقتصادی برای سازمان دهی مجدد نیاز دارد.

افزایش نرخ بهره آمریکا طلا را ارزانتر می کند

استراتژیست برجسته موسسه سرمایه گذاری "پنشن پارتنرز" تاکید کرد، اگر نرخ بهره بانکی آمریکا بدون هماهنگی با نرخ تورم افزایش پیدا کند روند نزولی قیمت طلا تشدید خواهد شد.

"مایکل گاند" استراتژیست ارشد بازار طلا تصریح کرد، فدرال رزرو آمریکا قصد دارد با متوقف کردن محرک پولی طی ماه های آینده نرخ بهره را نیز افزایش دهد ولی نمی تواند خطر رکود اقتصادی را نادیده بگیرد.

بر اساس این گزارش فدرال رزرو آمریکا در تازه ترین نشست خود تصمیم گرفت محرک پولی را ۱۰ میلیارد دلار دیگر کاهش دهد.

جاننات یلن رئیس فدرال رزرو آمریکا همچنین از احتمال افزایش نرخ بهره بانکی طی ۶ ماه آینده خبر داده است.

این کارشناس ارشد اقتصادی افزود: گرچه ممکن است نگرانی سرمایه گذاران نسبت به افزایش نرخ بهره تاحدی موجب کاهش قیمت طلا شود ولی نگرانی نسبت به کاهش رشد اقتصادی آمریکا بار دیگر موجب افزایش قیمت طلا خواهد شد.

افزایش نرخ بهره و کاهش محرک پولی بدون رشد نرخ تورم به معنای افزایش واقعی نرخ بهره بوده و این مساله به ضرر قیمت طلا خواهد بود.

قیمت طلا پس از کاهش ۲۸ درصدی در سال ۲۰۱۳ میلادی از ابتدای امسال تاکنون بیش از ۹ درصد رشد داشته است.

بحران اوکراین به بالاترین حد رساند

به دنبال برگزاری همه پرسی کریمه و رای اکثریت قاطع مردم این منطقه برای جدا شدن از اوکراین و پیوستن به روسیه قیمت جهانی طلا امروز دوشنبه به بالاترین حد خود در ۶ ماه اخیر رسیده است.

افزایش تنش در روابط روسیه و غرب تاثیر زیادی بر رشد تقاضای فیزیکی برای طلا در بازارهای جهانی داشته است. قیمت طلا از ابتدای امسال تاکنون بیش از ۱۵ درصد رشد داشته است.

نگرانی ها نسبت به رشد اقتصادی چین و آمریکا نیز تاثیر زیادی بر افزایش قیمت طلا در هفته های اخیر داشته است.

بر اساس این گزارش قیمت هر اونس طلا امروز در بازارهای جهانی به بیش از ۱۳۸۳ دلار رسیده که این رقم بالاترین رکورد در ۶ ماه اخیر به شمار می رود. شاخص سهام در بازارهای آسیایی نیز به پایین ترین حد خود در یک ماه اخیر رسیده است.

"دیک پون" کارشناس ارشد موسسه مالی هراثوس هنگ کنگ در این باره تاکید کرد، فضای سیاسی موجود در جهان در پی تحولات اخیر اوکراین موجب ادامه روند صعودی قیمت طلا خواهد شد. من فکر می کنم که در صورت ادامه وضعیت کنونی قیمت طلا طی هفته های آینده به بیش از ۱۵۰۰ دلار خواهد رسید.

بیش از ۹۶ درصد مردم کریمه به الحاق این منطقه به روسیه رای مثبت داده اند. باراک اوباما رئیس جمهور آمریکا نیز در گفتگوی تلفنی با پوتین رئیس جمهور روسیه تهدید به اعمال تحریم های اقتصادی و سیاسی بیشتر ضد مسکو کرده است.

اقتصاد ایران

نرخ تورم اسفند ۱۳۹۲ به روایت مرکز آمار ۳۲,۱ درصد، از فروردین ۱۳۹۱ تا اسفند ۱۳۹۲

مرکز آمار ایران نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به اسفندماه سال گذشته را ۳۲,۱ درصد و نرخ تورم نقطه به نقطه را نیز معادل ۱۹,۶ درصد اعلام کرد.

مرکز آمار ایران گزارش شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری کشور در اسفندماه سال ۱۳۹۲ بر اساس سال پایه ۱۳۹۰ را اعلام کرد که بر اساس آن، شاخص کل (بر مبنای ۱۰۰=۱۳۹۰) در اسفند ماه سال ۱۳۹۲ عدد ۱۷۹,۸ را نشان می دهد که نسبت به ماه قبل ۰,۷ درصد افزایش داشته است.

افزایش شاخص کل نسبت به ماه مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۱۹,۶ درصد است که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل (۲۲,۰) کاهش شدیدی یافته است. درصد تغییرات شاخص کل (نرخ تورم شهری) در ۱۲ ماهه منتهی به

اسفندماه سال ۱۳۹۲ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۳۲,۱ درصد است که نسبت به تورم ۱۲ ماهه منتهی به بهمن ۱۳۹۲ (۳۳,۷) کاهش یافته است.

شاخص گروه عمده خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در این ماه به رقم ۲۲۱,۰ رسید که نسبت به ماه قبل ۰,۹ درصد افزایش نشان می دهد. شاخص گروه اصلی خوراکی ها در ماه مورد بررسی به عدد ۲۱۹,۰ رسید که نسبت به ماه قبل ۰,۹ درصد افزایش نشان می دهد.

شاخص گروه اصلی خوراکی ها نسبت به ماه مشابه سال قبل ۲۱,۹ درصد افزایش نشان می دهد و نرخ تورم ۱۲ ماهه این گروه ۴۳,۷ درصد است. شاخص گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات نسبت به ماه مشابه سال قبل ۲۱,۷ درصد افزایش نشان می دهد و درصد تغییرات این گروه در ۱۲ ماه منتهی به اسفندماه ۱۳۹۲ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۴۴,۴ درصد است که نسبت به تورم ۱۲ ماهه منتهی به بهمن ماه ۱۳۹۲، (۴۷,۵) کاهش یافته است.

شاخص گروه عمده کالاهای غیرخوراکی و خدمات در اسفندماه ۱۳۹۲ به رقم ۱۶۵,۶ رسید که ۰,۷ درصد نسبت به ماه قبل افزایش نشان می دهد. میزان افزایش شاخص گروه عمده کالاهای غیرخوراکی و خدمات نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۸,۷ درصد بوده است و نرخ تورم ۱۲ ماه منتهی به اسفندماه سال ۱۳۹۲ نسبت به دوره مشابه سال قبل این گروه ۲۷,۱ درصد است که نسبت به تورم ۱۲ ماهه منتهی به بهمن سال ۱۳۹۲ (۲۸,۱) کاهش یافته است.

جدول نرخ تورم ۲۴ ماهه براساس سال پایه ۱۳۹۰

ماه	نرخ تورم(درصد)
فروردین ۹۱	۲۶,۵
اردیبهشت ۹۱	۲۶,۳
خرداد ۹۱	۲۵,۸
تیر ۹۱	۲۵,۵
مرداد ۹۱	۲۵,۱
شهریور ۹۱	۲۴,۷
مهر ۹۱	۲۴,۸
آبان ۹۱	۲۵,۱

۲۵,۶	آذر ۹۱
۲۶,۳	دی ۹۱
۲۷,۴	بهمن ۹۱
۲۸,۶	اسفند ۹۱
۲۹,۸	فروردین ۹۲
۳۱	اردیبهشت ۹۲
۳۲,۶	خرداد ۹۲
۳۳,۹	تیر ۹۲
۳۵,۱	مرداد ۹۲
۳۶	شهریور ۹۲
۳۶,۲	مهر ۹۲
۳۵,۹	آبان ۹۲
۳۵,۵	آذر ۹۲
۳۵	دی ۹۲
۳۳,۷	بهمن ۹۲
۳۲,۱	اسفند ۹۲

چشم انداز اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۳

سال ۱۳۹۳ برای اقتصاد ایران سال سرنوشت ساز و مهمی خواهد بود. از یکسو قرار است فاز دوم هدفمندی از ابتدای سال کلید بخورد و از سوی دیگر روند مذاکرات هسته ای برای رسیدن به توافق نهایی در پیش است که نتیجه آن مسلماً در اقتصاد ایران تاثیرگذار خواهد بود.

چشم انداز اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۳ چگونه است؟ آیا شرایط اقتصاد ایران در سال جدید بهتر خواهد شد؟

دکتر عباس شاکری استاد دانشگاه و کارشناس مسائل اقتصادی در گفتگو با فرارو گفت: «آنچه مسلم است وضعیت اقتصادی در شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲ بهتر از شش ماهه اول بوده است که این موضوع به دلیل رویکردهای متفاوت دولت، جلب اعتماد عمومی و باثبات تر شدن فضای عمومی کشور بوده است.

وی ادامه داد: «اما ما همچنان از بابت نرخ تورم نگران هستیم و اجرای فاز دوم هدفمندی هم ممکن است به قیمت ها فشار بیاورد.

وی افزود: «در حال حاضر رکود تورمی عمیقی در کشور وجود دارد و اگرچه کنار گذاشتن رویه های دولت قبلی و تعامل مثبت با دنیا می تواند به صورت مثبت وضعیت کشور را تحت تاثیر قرار دهد، اما وجود رکود تورمی در کشور این نگرانی را ایجاد می کند که شوک درمانی اجازه ندهد اوضاع اقتصادی بهبود پیدا کند.

شاکری درباره پیش بینی وزیر اقتصاد درباره نرخ تورم ۱۵ درصدی در پایان سال ۱۳۹۳ که در جمع اعضای مجلس خبرگان بیان کرده بود گفت: «هدف گذاری نرخ تورم در کشور ما حتی توسط مقام پولی مشکل است؛ چرا که بخشی از پول منفعل و سرعت گردش پول انعطاف پذیر است و شوک درمانی به طور قابل ملاحظه ای تورم و انتظارات تورمی را تحت تاثیر خود قرار می دهد.

وی ادامه داد: «اینکه آقای وزیر عنوان کردند نرخ تورم در پایان سال ۱۳۹۳ به ۱۵ درصد خواهد رسید حتماً مبنایی دارند و بنده از این مبنا خبر ندارم. ممکن است ایشان از سیاست هایی خبر دارند که قرار است اجرایی شود که بنده از آنها اطلاع ندارم.

وی افزود: «بنده با اطلاعاتی که دارم از بابت نرخ تورم و تداوم شرایط رکود تورمی در سال ۱۳۹۳ اظهار نگرانی می کنم و هرچند رشد منفی به شدت گذشته نخواهد بود اما در رسیدن به وضعیت مطلوب فاصله داریم.

رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی تصریح کرد: «بنده نمی توانم رقم دقیقی برای نرخ تورم در سال آینده ارائه کنم، اما پایین آوردن تورم در کنار اجرای فاز دوم هدفمندی و کسری هایی که وجود دارد برای بنده تامل برانگیز است.

شاگری در پاسخ به این سوال که آیا دولت می تواند علی رغم اجرای فاز دوم هدفمندی نرخ تورم را از رقم کنونی (۳۵ درصد) کمتر کند؟، گفت: «نحوه اجرای فاز دوم هدفمندی بسیار مهم است، اما اجرای این طرح به طور قابل ملاحظه ای تورم را تحت تاثیر قرار خواهد داد.

شاگری درباره امکان مثبت شدن نرخ رشد اقتصادی در سال ۱۳۹۳ گفت: «امیدواریم نرخ رشد اقتصادی مثبت شود اما اگر هم بشود بسیار محدود خواهد بود .

وی ادامه داد: «اقتصاد ما اکنون در رکود تورمی قرار دارد و باید برای طرف عرضه اقتصاد فکر کرد و موانع تولید را رفع نمود و با فساد اقتصادی مبارزه جدی کرد. همچنین باید انضباط در بودجه و نظام بانکی افزایش پیدا کند و منابع با نظارت بالا در اختیار تولید قرار بگیرد تا شاهد افزایش رشد باشیم .

شاگری در پاسخ به این سوال که آیا اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۳ شرایطی بهتر از شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲ خواهد داشت؟، گفت: «این موضوع به سیاست های اجرایی بستگی دارد اما من فکر می کنم اگر دولت اقدام به شوک درمانی کند شرایطی بدتر از شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲ رقم خواهد خورد.

وی افزود: «یعنی اگر فاز دوم هدفمندی با شیب بالا اجرا شود، خیلی نباید به کاهش قابل ملاحظه رکود تورمی امیدوار بود.

سال ۱۳۹۳، سریع ترین چرخش از یک وضعیت بد به یک وضعیت خوب

بازندگان اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۲

بررسی های «دنیای اقتصاد» از عملکرد بازارها در سال ۱۳۹۲ نشان می دهد همزمان با تغییر مختصات اقتصادی و سیاسی کشور، تحولات قابل توجهی در بازدهی بازارهای عمده و جذاب برای سرمایه گذاری در کشور روی داده است. در این سال بازارهای ارز، طلا و سکه جذابیت پیشین خود را برای سرمایه گذاری از دست دادند و بورس، یکی از بیشترین بازدهی های خود را با سوددهی بیش از ۱۰۰ درصدی، به ثبت رساند. در این سال همچنین رشد متوسط قیمت ها در بازارهای مسکن و خودرو، در حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد بود که نشان می دهد این بازارها نیز خود را با تغییرات سطح عمومی قیمت ها، (با یک حاشیه سود پایین) هماهنگ کرده اند. این در حالی بود که با کاهش تورم و انعطاف پذیری بیشتر نرخ سود بانکی، به مرور زمان سپرده گذاری در بانک ها نیز جذابیت بیشتری برای سرمایه گذاری پیدا کرد.

تغییر جهت نقدینگی در بازارها

سال ۱۳۹۲ با تغییرات زیادی در حوزه های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور همراه بود. با تغییر دولت، تغییر رویکردهای مشهودی در تصمیم گیری ها و تصمیم گیرندگان در دو حوزه داخلی و خارجی به وقوع پیوست که دامنه اثرات این جهت گیری های تازه، باعث ایجاد مختصات جدیدی به ویژه در حوزه اقتصاد و بازارها شد. از نظر اقتصادی، شاید مهم ترین علامتی را که فعالان عرصه اقتصاد در ایران از این تغییرات دریافت کردند «افزایش اعتماد و کاهش

ریسک «قلمداد کرد. نگاه جدیدی که در عرصه «روابط خارجی» کشور حاکم شد، باعث شد با استراتژی «جلوگیری از فشارهای جدید» و «تعدیل محدودیت‌های قبلی»، امیدواری‌های تازه‌ای نسبت به چشم‌انداز سرمایه‌گذاری در ایران به وجود بیاید. در حوزه داخلی نیز، تلاش تیم اقتصادی جدید نیز «رفع موانع کسب‌وکار» اعلام شد، هر چند برخی از ناظران در این حوزه تلاش‌های صورت گرفته برای مقابله با مشکلات کسب‌وکار را ناکافی می‌دانند و معتقدند هنوز فضای کسب‌وکار با چالش‌های بسیاری دست‌وپنجه نرم می‌کند. به هر طریق، نخستین واکنش‌های فعالان اقتصادی به شرایط جدید کلان کشور را نیز باید در شاخص‌های کلیدی بازارها جست‌وجو کرد. به طوری که «نرخ ارز» و «شاخص سهام» (تیبیکس) نخستین متغیرهایی بودند که سعی داشتند در سریع‌ترین شکل ممکن، خود را با فضای جدید حاکم بر کشور، تطبیق دهند. از این زاویه، انتقال نقدینگی از بازارهای ارز و طلا به بازارهای دیگر مثل بورس را می‌توان نخستین پیام فصل جدید اقتصاد ایران دانست .

سقوط دلار و پرواز بورس

اقتصاددانان به بازارهایی مثل ارز، طلا و تا حدودی مسکن؛ بازارهای «مامن» می‌گویند. به این معنا که با افزایش نااطمینانی‌ها و به‌خصوص بروز تنش‌ها در فضای داخلی یا روابط خارجی یک کشور، فعالان اقتصادی تمایل بیشتری به تبدیل دارایی‌های خود از طلا و ارز به موارد دیگر مثل سهام پیدا می‌کنند. این موضوع را می‌توان با دنبال کردن انتقال نقدینگی بین بازارهای مختلف که با افزایش یا کاهش «تقاضا»، قیمت را متأثر از خود می‌کند، مشاهده کرد. در سال گذشته نرخ ارز که در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱، با جهش‌های بی‌سابقه خود همه سرمایه‌گذاران را مجذوب خود کرده بود، با بروز نشانه‌هایی از ثبات، وارد مسیر تازه‌ای شد. به طوری که به تدریج، هم بخشی از جهش پیشین را جبران کرد و به جای نرخ حدوداً ۳۷۰۰ تومانی در روزهای پایانی سال گذشته و روزهای ابتدایی سال جدید، از بهار سال جاری وارد فاز کاهشی شد و سرانجام، پس از یک دوره طولانی مدت نوسان، در اواخر شهریورماه در سطح ۳۰۰۰ تومانی به ثبات رسید و تا پایان سال نیز، نرخ دلار در همین سطوح مانده است. علاوه بر کاهش نرخ ارز و ورود آن به کانال قیمتی پایین‌تر، شاید یک تغییر مهم‌تر در بازار ارز را بتوان کاهش «نوسان» در این بازار دانست. تحولی که به سرعت، در کاهش «سفته‌بازی» در این بازار خود را نشان داد و فعالان اقتصادی، با اطمینان بیشتری نسبت به آینده می‌توانستند دست به صادرات و واردات محصولات موردنظر خود بزنند. همزمان، سرمایه‌گذاران داخلی نیز از سودآوری‌های پیشین دلار قطع امید کردند و به فکر یافتن محل‌های جدیدی برای سرمایه‌های خود افتادند. ناامیدی فعالان از دلار، همزمان با روزهای خوب بورس تهران شده بود که چند ماه می‌شد شاخص آن در مسیر صعودی قرار داشت. در نتیجه، به نظر می‌رسید که نقدینگی خارج شده از بازار ارز و طلا، به شکل خرید سهام از سوی سهامداران جزء خود را نشان می‌دهد. در عرض چند ماه، بورس تهران وارد رکوردشکنی‌های بی‌سابقه‌ای شد و یک بازدهی بی‌سابقه بیش از ۱۳۰ درصدی را طی یک بازه زمانی ۹ ماهه (تا پایان آذر) به جای گذاشت. درخشش شدید بورس در حالی بود که برخی از کارشناسان، نسبت به ظرفیت بورس تهران برای جذب این حجم از سرمایه، ابراز نگرانی می‌کردند. به عنوان مثال، گفته می‌شد شاخص P/E، وارد سطوح بالایی شده است و مجموعاً، تحلیل‌ها بر این نکته استوار بود که «سیاست افزایش حجم بازار» باید در دستور کار بورس قرار بگیرد. به هر طریق، با شروع زمستان، روزهای نسبتاً سرد بورس نیز

کم‌کم آغاز شد، به طوری که تقریباً طی دو ماه، شاخص کل بورس از سطح ۸۹ هزار واحدی تا سطح ۷۶ هزار واحدی، فروکاسته شد. البته یک هفته پایانی سال، تاکنون روزهای خوبی برای بورس بوده و شاخص مجدداً به کانال ۸۰ هزار واحدی نزدیک شده است. مجموعاً این تغییرات باعث شده که بورس با ثبت یک رکورد بی‌نظیر از «بازدهی بیش از ۱۰۰ درصدی در یکسال»، پیش‌تاز بازارها در سال ۱۳۹۲ لقب بگیرد.

بازدهی «مسکن» و «خودرو» متناسب با تورم

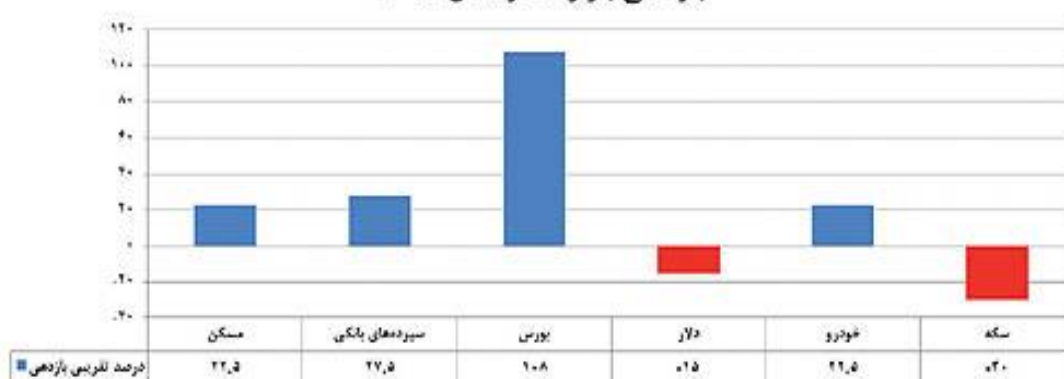
سال ۱۳۹۲ سالی نسبتاً متعادل برای بازارهای مسکن و خودرو بود. برآورد «دنیای اقتصاد» از روندهای قیمتی در این دو بازار، حکایت از بازدهی ۲۰ تا ۲۵ درصدی برای هر یک از آنها در دوازده ماه گذشته داشته است. برخی از کارشناسان انتظار داشتند که بازاری که در سال ۱۳۹۲ جای دلار و طلا را به عنوان هدف سرمایه‌گذاری می‌گیرد، به جای بازار بورس بازار مسکن باشد. گفته می‌شد که با کاهش نااطمینانی، مسکن دوره جدیدی از رشد و تحرک را تجربه خواهد کرد. به گفته این کارشناسان، تجربه کشورهای دیگر نیز نشان می‌داد که در دوره شروع به کار رشد اقتصادی پس از یک بازه رکود، بخش مسکن و ساختمان یکی از حوزه‌های جذاب برای سرمایه‌گذاری بوده است؛ اما در این بازار نیز بدون بررسی جامع دو طرف «عرضه» و «تقاضا»، امکان تحلیل دقیق وجود ندارد. مهم‌ترین تغییر در طرف عرضه مسکن در سال ۱۳۹۲، توقف نسبی طرح «مسکن مهر» بود که در این سال‌ها مدعی بود، می‌خواهد به یک عامل عمده «عرضه مسکن» تبدیل شود. از سوی دیگر، برخی می‌گویند قیمت‌های فعلی مسکن با قدرت خرید کنونی مصرف‌کنندگان چندان سازگار نیست و در نتیجه، «تقاضا» با قیمت‌های موجود سازگار نیست. هر چند دولت نیز در ماه‌های اخیر اقداماتی را برای متنوع و کارآ کردن ابزارهای «اخذ تسهیلات بلندمدت برای خرید مسکن» در دستور کار قرار داد.

همچنین باید توجه کرد که خودرو «معمولاً» یک بازار رایج برای سرمایه‌گذاری به شمار نمی‌آید و در بسیاری از کشورها، عنوان یک کالای مصرفی را دارد، اما در سال‌های گذشته، به نظر می‌رسید دو روند باعث تبدیل شدن این کالا نیز به یکی از محمل‌های سرمایه‌گذاری در ایران شد. نخست اینکه «عمر» متوسط خودروها در ایران از کشورهای دیگر بالاتر بوده و در نتیجه، افت قیمت خودروها نیز به صورت سالانه، به مراتب کمتر بوده است. در نتیجه، به صورت تاریخی تبدیل‌داری‌های نقدی به خودرو در کشور وجود داشته است. عامل دوم اما، جهش بزرگ قیمت خودرو در مقاطع زمانی پیش از سال ۱۳۹۲ بوده است. گفته می‌شد در سال ۱۳۹۱، قیمت خودرو در کشور به‌طور متوسط بالغ بر دو برابر شد که با بازدهی بیش از ۱۰۰ درصدی، یکی از پربازده‌ترین بازارهای این سال را رقم زده بود. به هر حال، روند رشد قیمت در بازارهای مسکن و خودرو، تا حدودی با تورم (نقطه‌به‌نقطه) کنونی، متناسب بوده است. آخرین آمارها نشان می‌دهد تورم نقطه به نقطه در سال گذشته حدود ۲۰ درصد بوده که نشان می‌دهد متوسط قیمت‌های عمومی کنونی در اقتصاد، تقریباً از متوسط قیمت‌های عمومی در سال گذشته، ۲۰ درصد بیشتر است. مقایسه این نرخ با بازدهی متوسط مسکن و خودرو نشان می‌دهد این بازارها تقریباً متناسب با تورم عمل کرده‌اند و اندکی بازدهی بالاتری در مقایسه با تورم داشته‌اند که نشان می‌دهد اتفاق «ویژه»‌ای هنوز در این بازارها رخ نداده است.

ظهور بانک‌ها

سال ۱۳۹۲ را از یک جنبه دیگر، می‌توان به عنوان سال خروج بانک‌ها از حاشیه اقتصاد نیز قلمداد کرد. در سال‌های پیشین، عبور تورم از سطح ۲۰ درصدی (که تا ۴۰ درصد نیز در نیمه نخست امسال بالا رفت) و تثبیت نرخ سود بانکی در سطوح کمتر یا معادل ۲۰ درصد، باعث شده بود فقط گروه «کم‌ریسک‌ترین سرمایه‌گذاران» در ایران به نرخ‌های سود «نسبتاً پایین» بانک‌ها در مقایسه با بازارهای دیگر اکتفا کنند. در سال ۱۳۹۲ اما وقوع چند رویداد، باعث اقبال مجدد به بانک‌ها در کشور شد. از طرفی، تورم از میانه‌های سال وارد مسیر کاهش چشمگیری شد به طوری که انتظار می‌رود تا تابستان سال آینده، اقتصاد کشور تورم ۲۵ درصدی را تجربه کند. روندی که موجب می‌شود حتی نرخ‌های سود قبلی هم کم‌کم برای سرمایه‌گذاران جذابیت پیدا کند. از طرفی، در سال گذشته تا حدودی نرخ‌های رسمی سود، «صلیبت» خود را از دست داد و با «انعطاف» بیشتر بانک‌ها در تعیین نرخ سود، امکان‌های جذاب‌تری از سوی بانک‌ها در اختیار سپرده‌گذاران قرار بگیرد. به طوری که حتی در برخی از طرح‌های فعلی بانک‌های تجاری، بازه‌ای از نرخ‌های سود ۲۵ تا ۳۰ درصدی (با توجه به نوع و مدت قرارداد) دیده می‌شود. کاهش تورم و افزایش نرخ سود، همزمان با بی‌فروغی نسبی بازارهای دیگر شد و در نهایت، باعث شد در ماه‌های پایانی سال، بانک‌ها مجدداً بخشی از جایگاه پیشین خود را به عنوان مامن سنتی سرمایه‌گذاری در ایران پیدا کنند.

بازدهی بازارها در سال ۱۳۹۲

اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۲؛ از رشد منفی تا ایجاد امید در مردم، تحول مدیریتی و حمایت از تولید

ایجاد امید در مردم و فعالان اقتصادی و صنعتی، تحول در مدیریت اقتصاد، احیای اقتصاد و نهادهای مدیریتی، تحول در سیاست‌ها و نرخ‌ها و شاخص‌های اقتصادی، چشم‌انداز مثبت شدن رشد اقتصادی، کاهش تورم، رشد صادرات و رونق تولید و بازار داخلی را پیش روی ایرانیان قرار داده است.

اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۲ از یک سو با چالش‌ها و دغدغه‌های تورم و بیکاری و رشد اقتصادی منفی و مشکلات نقدینگی و... مواجه بود و از سوی دیگر، با خیزش امید در بین مردم، روی کار آمدن دولت تدبیر و امید، بهبود شاخص‌های اقتصادی، اصلاح سیاست‌های اقتصادی و... همراه بود.

تورم بالای ۴۰ درصدی، بیکاری در حال افزایش، تغییر فضای کسب و کار و افزایش مشکلات نقدینگی برای تولید کنندگان، کاهش تولید بسیاری از صنایع، مشکلات نقدینگی برای مردم و افزایش هزینه های زندگی و سه برابر شدن هزینه ها و نیازها، فشار نرخ ارز و تحریم های اقتصادی، رشد منفی اقتصادی ۵ درصدی، کمبود درآمد و نقدینگی دولت و شرکت ها و فعالان اقتصادی از یک سو، مشکلات اقتصادی را افزایش داد.

اما از سوی دیگر، به دنبال خیزش امید بعد از انتخابات و مذاکرات ژنو، سیاست های اصلاح ساختار دولت تدبیر و امید، احیای نهادهای اقتصادی و توجه مردم و مسوولان به توسعه صادرات، حمایت از تولید داخلی، تامین نیازها از

داخل و آنچه اقتصاد دانان سال ها آرزوی آن را داشتند یعنی کاهش واردات غیر ضروری، رشد نرخ ارز متناسب با تورم، و رشد صادرات را شاهد بودیم .

در نتیجه امید به صفر شدن نرخ رشد اقتصادی و خروج از رشد منفی در سال ۱۳۹۲ ایجاد شد و چشم انداز رشد مثبت اقتصادی و تورم بین ۱۵ تا ۲۵ درصدی ایجاد شده است .

در سال ۱۳۹۲ بسیاری از وزراء، معاونان، مدیران شرکت ها و دستگاه های اجرایی تغییر کردند و این اتفاق ضمن این که به بهبود و تقویت مدیریت اقتصادی کشور کمک کرد نوعی هماهنگی، برای رفع سوء مدیریت های گذشته ایجاد و احیای مدیریت و ساختار اقتصاد را کلید زد .

در بخش های بانکی، ارزی، گمرکی، تامین کالا، صادرات و واردات، تامین مایحتاج مردم، تامین کالا در بازارها، تامین نقدینگی صنایع مختلف و کمک به رشد تولید و ... اقدامات موثری صورت گرفت و اگرچه سطح تولید همچنان نسبت به سال های قبل از ۱۳۹۱ در سطح پایین تری است اما نسبت به ابتدای سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۱ شاهد رشد کمی تولید هستیم .

اصلاح قیمت کالاها، روش های تامین نقدینگی و مواد اولیه، سرعت بخشیدن به تامین مواد اولیه و کالا و دارو و... از طریق سرعت بخشیدن به عملیات گمرکی در دستور کار دولت قرار گرفت .

دولت در اقدامات ۱۰۰ روز ابتدای کار خود، سرعت قابل توجهی در توقف روندهای منفی و سوء مدیریت های گذشته ایجاد کرد و با احیای نهادها و شوراهای اقتصادی و تصمیم گیری، نسبت به احیای نرخ های ارز، سود بانکی، تامین اعتبارات، هدفمندی یارانه ها، احیای صنعت نفت، خودروسازی و... اقدام کرد .

مهمترین اقدامات مورد نظر، احترام به نهاد قیمت و مکانیزم عرضه و تقاضا در بازار به جای سیاست های دستوری و توجه به توصیه های علم اقتصاد بود .

مشاوره و همراهی با افراد صاحب نام اقتصاد و صنعت ایران از جمله مسعود نیلی، نعمت زاده جهانگیری، ترکان، زنگنه، نهاوندیان، نوبخت، طیب نیا و بسیاری از کارشناسان نهادگرا و حرفه ای مانند احمد میدری، و تکنوکرات های اقتصادی و صنعتی از جمله مسعود و مهدی کرباسیان، شافعی، و... تیمی از نخبگان اقتصادی و صنعتی از جناح های مختلف سیاسی اصولگرا، معتدل ها و اصلاح طلبان، موجب شد که انگیزه و همکاری و همدلی بین نیروهای دولت، مجلس و قوه قضاییه تقویت شود و به تدریج پرچم مبارزه با فساد و سواستفاده از رانت ها برداشته شد .

تلاش شبانه روزی برای انتخاب مدیران و کارشناسان و تقویت رسانه های منتقد و استفاده از نظرات کارشناسی و توان متخصصان کشور که در سال های مختلف دیدگاه و تجربه های مختلف خود را انباشت کرده اند، باعث شد که موجی از امید به تحول خواهی و تدبیر را در سیاست های اقتصاد کشور شاهد باشیم .

صاحب نظران براساس روند تدبیر و احیای ساختار اقتصاد ایران و رفع سوء مدیریت ها و مبارزه با فساد و رانت خواری، که بذره‌های آن در سال ۱۳۹۲ پاشیده شده و همچنین براساس نامگذاری و توجه به موضوعات اقتصادی که در ۷ سال گذشته مورد توجه مقام معظم رهبری بوده و کلیات سیاست اقتصادمقاومتی که ابلاغ کرده اند، پیش بینی می کنند که شاخص های اقتصادی در سال آینده بهبود یابد و روند سال های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ تغییر کند و این خیزش امید ایجاد شده باعث تحول و برکت خواهد شد .

این موج امید بخش نسبت به بهبود شاخص های اقتصادی کشور و رفاه خانواده ها، از انتخابات خرداد ۹۲ شروع شده و بعد از تشکیل دولت تدبیر و امید، مذاکرات ژنو، و اثر گذاری آن بر روند فعالیت دستگاه های اجرایی، بخش های مختلف اقتصاد، کسب و کار و... روبه افزایش است و بر روحیه مردم، خرید و فروش کالاها، مسافرت ها، تورهای گردشگری ایام نوروز و... اثر گذاشته است .

با برنامه ریزی دولت در زمینه محصولات کشاورزی و مواد غذایی، کمبودی در بازارها وجود ندارد و توزیع سبک کالا در بهمن و اسفند به ۱۶ میلیون خانوار، کمک قابل توجهی به تامین مایحتاج مردم بوده است .

خوشبختانه با وجود تحریم ها و فشارهای بین المللی، توجه مسوولان و شرکت ها و مردم به تولید داخلی، تامین نیازها از داخل کشور، سفر به شهرها و روستاهای داخل کشور، دقت در تصمیم گیری منطقی و درست برای پول خرج کردن باعث شده که بنیه تولیدی و ریشه ای اقتصاد تقویت شود و مردم به جای خرید اقلام لوکس و غیر ضروری خارجی، به دنبال اجناس با کیفیت ی ایرانی هستند و به همین خاطر برندها و نام های تجاری ایرانی به خاطر عرضه قیمت های مناسب مورد توجه قرار گرفته اند .

تفاوت نرخ کالاهای ایرانی با خارجی به خاطر افزایش نرخ ارز، باعث توجه بیشتر مردم به کالاهای داخلی و تولید ایرانی شده و فرصت مبارکی را برای رشد تولید و اشتغال داخلی ایجاد کرده است .

به نظر می رسد که با تداوم این روند، نظارت بر بازار، بهبود کیفیت و... به تدریج شاهد رونق تولید و بازار داخلی، رشد اقتصادی و اشتغال خواهیم شد .

دولت باید سیاست های مکمل حمایت از تولید داخلی را به پیش ببرد و خیزش امید ایجاد شده در کشور را به سمت رونق اقتصاد داخلی و ارتقای جایگاه ایران در منطقه هدایت نماید .

و البته کارشناسان معتقدند که برای جذب آن دسته از مسافرانی که با هر هزینه ای به دبی و ترکیه و هند و تایلند و مالزی و... سفر می کنند، لازم است که جذابیت محیط های گردشگری افزایش یابد و با گردشگری ایرانی نیز مثل جهانگردان خارجی برخورد شود و همچنین هزینه های سفر به داخل کشور باید با ثبات باشد و کاهش یابد تا مردم به جای سفر خارجی، سفر به شهرهای خوش آب و هوای ایران با هزاران مزیت، سوغاتی، کالا و... را ترجیح بدهند .

در حال حاضر، برخی مناطق گردشگری کشورهای اطراف با نرخ شکنی و هواپیماهای چارتر و هتل های ارزان قیمت، سفر به این کشورها را با کاهش هزینه مواجه کرده اند و اگر این اقدامات در داخل کشور انجام شود و با همکاری هتل های داخل کشور و اتوبوس و هواپیما و قطار و... در داخل کشور، زمینه سرشکن شدن هزینه ها فراهم شود، با کاهش نرخ از طریق تورهای داخلی، می توان زمینه رونق بیشتر مسافرت های داخلی را فراهم کرد .

اگر خیزش امید در سال ۱۳۹۲ که در زمینه سیاست های کلان سیاسی و اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی در حال رخ دادن است به تدریج به بخش فعالیت های گردشگری، بازارهای داخلی، بخش های مختلف تولیدی و صنعتی و... نفوذ پیدا کند، می توان ایران را به قطب گردشگری منطقه تبدیل کرد زیرا تعداد شهرها، آب و هوای مختلف خنک، معتدل و گرم و چهار فصل بودن، آثار باستانی و همچنین سوغاتی ها و صنایع دستی و طبیعت متفاوت شهرهای ایران می تواند اکثر گردشگران و جهانگردان حاشیه خلیج فارس، ترکیه، عربستان، عراق، افغانستان و هند و پاکستان را جذب ایران کند .

۵ چالش اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۲

۱. **بخش پول و بانک** : از جمله مواردی که در بخش پول و بانک به عنوان چالش مطرح می‌شود افزایش نقدینگی ناشی از افزایش اجزای پایه پولی است. خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی، مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها و خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی اجزای پایه پولی را تشکیل می‌دهند که در چند ماهه اخیر دو جزء مطالبات از بانک‌ها و خالص مطالبات از بخش دولتی نسبت به پایان سال گذشته عامل افزایش پایه پولی بوده‌اند. اگرچه مطالبات از بانک‌ها از تیر ماه سال جاری روند کاهشی داشته است. نکته دیگری که در این ارتباط می‌باید مدنظر قرار گیرد وجود مطالبات معوق بانکی است. این موضوع از این جهت اهمیت دارد که مطالبات معوق در واقع منابع بانکی برای ارائه تسهیلات را محدود می‌کند و بنابراین کنترل و کاهش آن می‌تواند به افزایش منابع جهت اعطای تسهیلات به بخش‌های تولیدی کشور منجر شود.

به هر حال باید توجه داشت نقدینگی یکی از مهمترین متغیرهای اقتصادی در هر کشوری است که می‌تواند بر رشد و توسعه اقتصادی کشور تأثیر گذارد. رشد این متغیر فی‌نفسه نامطلوب نیست. چنانچه نقدینگی به سمت بخش‌های مولد اعم از تولیدی و خدماتی سوق پیدا کند می‌تواند منجر به افزایش تولید و شکوفایی اقتصادی شود و اگر وارد بخش‌های غیرتولیدی و دلالی شود به تورم و پیامدهای نامناسب آن دامن خواهد زد. لذا رشد نقدینگی صرفاً نباید از منظر تورم مورد ارزیابی قرار گیرد بلکه عامل تولید و اشتغال هم در کنار آن حائز اهمیت است. ممکن است در شرایطی، دستیابی به سطح حداقلی از رشد اقتصادی نیاز به حجمی از رشد نقدینگی را طلب نماید که عدم پاسخگویی به این نیاز با آثار رکودی همراه باشد.

در شرایط فعلی کشور، تحریم‌های اقتصادی و محدودیت‌های ایجاد شده برای بخش‌های تولیدی، آثار و تبعاتی را برای این بخش‌ها به دنبال داشته است، افزایش نقدینگی به منظور پاسخگویی به تقاضاها برای بخش‌های تولیدی کشور تا حدودی ضروری و ناگزیر است. همچنین، بخش دیگری از رشد نقدینگی در سال جاری برای تأمین کالاهای اساسی برای آحاد مردم ایجاد شده است که اولویت آن در تأمین نیازهای ضروری مردم روشن است.

انتشار و عرضه اوراق مشارکت بانک مرکزی برای جمع‌آوری نقدینگی سرگردان و هدایت آن به سمت فعالیت‌های تولیدی و اشتغال‌زا، پیش‌فروش سکه و تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌ها و وصول مطالبات معوق بانکی از جمله اولویت‌های بازار پول است.

۲. **بازار سرمایه** : نگاهی به شاخص کل بورس از سال ۱۳۸۰ تا ده ماهه ۱۳۹۱ حاکی از رشد مناسب این شاخص (به جز دو سال ۱۳۸۴ و ۱۳۸۷) می‌باشد. پیش‌بینی می‌شود که روند کلی شاخص کل در سال آینده نیز همچنان صعودی بوده و بازده مثبتی از بازار سرمایه نصیب سرمایه‌گذاران نماید.

بازار محصولات فلزی و محصولات پتروشیمی در حال حاضر مناسب است و پیش‌بینی می‌شود این روند در سال آینده نیز ادامه داشته باشد. با نزدیک شدن فصول بهار و تابستان پیش‌بینی می‌شود با افزایش تقاضا در بازار محصولات فولادی مواجه باشیم.

متغیرهای اقتصادی مختلفی می‌توانند روی ارزش سهام هر یک از شرکت‌های بورسی اثر گذاشته و در کل سبب تغییر شاخص قیمت سهام شوند. مهمترین عوامل ایجاد رشد نسبی در بازار بورس کشور و تعمیق نسبی این بازار طی نه ماهه ابتدای سال ۱۳۹۱، می‌توان به افزایش نرخ ارز و در نتیجه بهبود عملکرد شرکت‌های صادراتی و همچنین بالا رفتن ارزش دارایی شرکت‌ها، افزایش تعداد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس و فرابورس، به کارگیری ابزارهایی نظیر اختیار فروش تبعی و دیگر ابزارها به منظور افزایش اعتماد عمومی به بازار سرمایه و افزایش قیمت جهانی برخی کالاهای اساسی نظیر فلزات، برنج، شکر اشاره کرد.

۳. **تورم**: تورم به معنی افزایش مستمر قیمت‌ها پدیده‌ای بسیار مهم در اقتصاد می‌باشد که سایر بخش‌ها را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. مطابق نظریه‌های اقتصادی تورم انواع گوناگونی دارد. از آن جمله می‌توان به تورم ساختاری، تورم وارداتی، تورم ناشی از فشار هزینه و تورم ناشی از فشار تقاضا اشاره نمود.

شاخص‌بهای کالاها و خدمات مصرفی به عنوان معیار سنجش تغییرات قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارها مهمترین ابزار اندازه‌گیری میزان تورم در اقتصاد کشور می‌باشد. شاخص‌بهای کالاها و خدمات مصرفی (نرخ تورم) از سال ۱۳۸۹ روند صعودی و ملایم داشته است. در سال جاری شاخص مزبور شتاب بیشتری به خود گرفته است. به طوری که از فروردین تا آذر ماه سال جاری شاخص‌بهای کالاها و خدمات مصرفی از ۲۳/۹ درصد به ۳۶/۹ درصد رسیده است که در میان گروه‌های اصلی تشکیل‌دهنده شاخص‌بهای کالاها و خدمات مصرفی، رشد گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها قابل توجه بوده است (البته روند افزایشی مربوط به تمامی گروه‌های اصلی بوده است).

روند افزایشی تورم در سال جاری بیانگر آن است که علیرغم اینکه انتظار می‌رفت با گذشت زمان آثار ناشی از شوک قیمتی مربوط به کالاهای یارانه‌ای به تدریج از بین رفته و نرخ تورم کاهش یابد ولی به دلیل تحولاتی که عمدتاً در بازار ارز روی داد این نرخ به روند افزایشی خود ادامه داده است. افزایش نرخ ارز از دو مسیر مستقیم و غیرمستقیم موجب افزایش تورم گردیده است. از یک طرف با افزایش قیمت کالاهای وارداتی که بخشی از سبد مصرفی خانوارها را تشکیل می‌دهد موجب رشد شاخص قیمت‌ها شده است و از طرف دیگر از طریق افزایش هزینه تولید قیمت محصولات تولیدکنندگان داخلی را تحت تأثیر قرار داده است.

همچنین وابستگی اقتصاد کشور به نفت و وابستگی تولیدات داخلی به مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای خارجی از عوامل ساختاری ایجاد تورم در اقتصاد کشور می‌باشد که در ماه‌های اخیر و همراه با تشدید فشارهای ناشی از تحریم به طور محسوس مشاهده شده است.

کنترل تورم همواره از اولویتهای دولت بوده است. در این راستا اقدامات گوناگونی انجام شده است که از جمله می توان به: نظارت بر خروج کالاهای اساسی، بازتنظیم صادرات و واردات، نظارت بر مرزها و مبارزه با قاچاق کالا، جهت دهی نقدینگی از طریق توسعه بازار سرمایه، ایجاد ثبات نسبی در بازار ارز از طریق راه اندازی مرکز مبادلات ارزی و کنترل پایه پولی از طریق مدیریت بر نحوه اضافه برداشت بانکها اشاره کرد.

به علاوه، اقدامات ذیل در جهت کنترل تورم همچنان مورد توجه قرار خواهد گرفت:

-مدیریت بودجه دولت به جهت اجتناب از ایجاد کسری بودجه

-مدیریت نقدینگی از طریق انتشار اوراق مشارکت، نظام مند کردن بازار غیرمتشکل پولی، ساماندهی معوقات بانکی

-مدیریت بازار ارز از طریق مدیریت بر کاهش واردات و حصول اطمینان از بازگشت ارز حاصل از صادرات غیرنفتی به چرخه تجاری کشور

-مدیریت بازار مواد غذایی و سایر کالاهای اساسی از طریق ذخیره گیری مناسب، کنترل قیمت ها و نظارت دقیق بر توزیع کالاهای اساسی

-کنترل فضای روانی بازار و بی اثر سازی انتظارات تورمی

-توسعه فرهنگ صرفه جویی و کاهش هزینه های غیرضروری خانوارها

-تدوین سیاست های افزایش بهره وری و رونق تولیدات داخلی

۴. **مالیه عمومی و بودجه عمومی** : اتکا بالای اقتصاد کشور به درآمدهای نفتی از جمله مؤلفه ها و نارسایی -

های ساختاری اقتصاد کشور طی دهه های اخیر به حساب می آید. تداوم چنین شرایطی منجر به آن شده تا بسترهای لازم برای اعمال تهدیدها و فشارهای بین المللی و از جمله تحریم های نفتی مهیا گردد و عدم تعادل هایی بویژه در حوزه بودجه دولت را فراهم آورد. بر این اساس به نظر می رسد یکی از چالش های احتمالی اقتصاد کشور با توجه به احتمال تداوم تحریم های نفتی و مالی بین المللی، مشکلات مربوط به کاهش درآمدهای نفتی بودجه عمومی دولت و در نتیجه بروز تضییقات و تنگناهای مالی در تأمین اعتبارات بودجه و بویژه اعتبار طرح های تملک دارایی های سرمایه ای باشد. لذا در این بستر، رهایی از مالیه وابسته به نفت و تبدیل تهدیدات فعلی به فرصت های اقتصادی کارآمد، اقتضاء می کند که با اصلاح رویه ها و روش های مالیات ستانی، محدودسازی معافیت ها و به تبع آن جلوگیری از فرار مالیاتی، مالیات ها به جایگاه اثرگذار در بودجه و به عنوان ابزار جایگزین درآمدهای نفت، تبدیل شود که اقدامات این مهم در اصلاح قانون مالیات های مستقیم در نظر گرفته شده است و تسریع در تصویب و اجرایی نمودن آن می تواند رافع چالش مذکور باشد.

از دیگر ملاحظات در حوزه مالیه عمومی می توان به ارتقاء اثربخشی و کارایی نظام بودجه ریزی به ویژه ماده (۲۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه مبنی بر استقرار نظام بودجه ریزی عملیاتی اشاره کرد. لازم است همانگونه که در این ماده

تکلیف شده است بودجه عمومی کشور براساس عملکرد تنظیم شده و بدین ترتیب انضباط مالی مناسب در فرآیند تدوین اعتبارات بین دستگاهها و فصول برنامه ها برقرار شود. به نظر می رسد این امر مستلزم یک عزم جدی از سوی نهاد بودجه ریزی کشور نیز همراهی کافی از سوی دستگاههای اجرایی است.

۵. **تشدید احتمالی تحریمها و فشارهای خارجی:** هیچ پدیده ای ذاتاً چالش نیست و به همان اندازه می تواند فرصت هم باشد. نگاه راهبردی نباید چالش محور باشد بلکه باید فرصت محور باشد. بنابراین نوع نگاهی را که باید در جامعه ترویج کرد، نگاه فرصت محور است. به عنوان مثال کاهش درآمدهای نفتی؛ در یک ساختار مالی که ۸۰-۷۰ درصد از کالاهای وارداتی کشور را مواد واسطه ای تشکیل می دهد و یا ۵۰ درصد از درآمدهای دولت را، اگرچه این موضوع در وهله اول یک چالش بنظر می آید ولی در واقع یک فرصت است. کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، اصلاح الگوی تجارت خارجی کشور، تقویت ظرفیت داخلی کشور برای تأمین نیازهای داخلی کشور و ... می تواند بعنوان یک فرصت تلقی گردد.

در شرایطی که ایران سابقه ۳۲ سال جنگ اقتصادی دارد، لذا اقتصاد مقاومتی موضوع جدیدی برای کشور نیست و تاکنون ایران اثبات کرده که توانایی های زیادی برای مدیریت و مقابله با تحریمهای خارجی دارد، به شرط آنکه از طریق وفاق ملی و تنظیم سیاستهای داخلی بتواند این موضوع را به نحو احسن مدیریت کند.

اما آنچه لازم است بدان توجه شود، مختل نشدن تجارت خارجی و بی ثباتی داخلی در اثر تحریمهاست. آنچه که ایران می تواند از آن به عنوان فرصت استفاده کند در مقابل این تحریمها، ایجاد یک ساختار اقتصادی بهره مند از حداکثر ظرفیت توانمندیهای داخلی، استفاده از ظرفیتهای منطقه ای برای تأمین بخشی از نیازهای داخلی، کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، تقویت و توسعه بخش غیردولتی و ملاحظاتی از این قبیل است. در جهت مدیریت تحریم های اقتصادی، اقدامات زیر مورد تأکید است:

- بهبود عملکرد سیستم توزیع کشور،
- تنظیم و کنترل بازار کالاهای اساسی به منظور تامین نیازهای شهروندان.
- گسترش رابطه تجاری با کشورهای همسایه به منظور فعال نمودن صادرات و واردات.
- همکاری و تدوین راه کارهای عملی در جهت استفاده از مکانیزم های تهاتر (معاملات پایاپای) از جمله نفت با کالاهای مورد نیاز به منظور تأمین نیاز واحدهای بزرگ تولیدی و تأمین کالاهای اساسی.
- استفاده از توانمندیهای بخش خصوصی در جهت تأمین نیاز کشور به کالاها و مواد مورد نیاز.
- ایجاد تسهیلات بیشتر برای صادرات کالاهای غیرنفتی و کاهش اتکاء به عواید ناشی از فروش نفت.
- بهبود عملکرد سیستم توزیع کشور

- هماهنگی بین سیاستهای مالی، پولی و تجاری به منظور افزایش رشد اقتصادی.

- ارتقاء انضباط پولی و جهت دهی مناسب نقدینگی به سمت بخشهای مولد جهت تقویت رشد اقتصادی و کاهش تبعات تورمی.

- تعدیل نرخ های تعرفه با توجه به افزایش نرخ ارز متناسب با نیازهای وارداتی و جلوگیری از صادرات مواد اولیه مورد نیاز داخلی و کالاهای اساسی و پایه.

کارنامه تجارت خارجی ایران در سال ۱۳۹۲

به گزارش روابط عمومی گمرک ایران به نقل از دفتر فن آوری اطلاعات و ارتباطات و بر اساس آمار نهایی مقدماتی، صادرات غیر نفتی ایران در ماههای پایانی سال گذشته بهبود یافت و در مجموع ۴۳ صدم درصد افزایش داشت. همچنین میزان واردات ایران در سال ۱۳۹۲ در مجموع به ۵۰ میلیارد و ۸۱۸ میلیون دلار رسید که ارزش واردات کشورمان در سال گذشته ۴ و ۹۲ صدم درصد در مقایسه با سال ۱۳۹۱ کاهش داشته است.

بنابراین گزارش، وزن صادرات غیر نفتی ایران در سال گذشته به ۹۲ میلیون و ۹۲۷ هزار تن رسید و وزن صادرات غیر نفتی ایران در سال گذشته به میزان ۷۹ و ۱۶ صدم درصد افزایش داشت.

همچنین میزان وزنی کالاهای وارداتی در سال گذشته به ۳۳ میلیون و ۵۶۸ هزار تن رسید که از این حیث ۱۴ و ۹۸ صدم درصد کاهش داشته است.

صادرات

اقلام عمده صادراتی در سال ۱۳۹۲ به ترتیب شامل «پروپان مایع شده در ظروف یکپهزا ر سانتی متر مکعب و بیشتر» به ارزش یک میلیارد و ۲۱۲ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳ و ۸۷ صدم درصد، «قیرنفت» به ارزش یک میلیارد و ۱۵۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳ و ۶۸ صدم درصد، «متانول» به ارزش یک میلیارد و ۴۱ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳ و ۳۲ صدم درصد بود.

عمده صادرات کشور نیز طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۲ به ترتیب به کشورهای «چین» با ۳۴ میلیون و ۵۰۲ هزارتن و ارزش ۷ میلیارد و ۴۳۲ میلیون دلار یا ۴۳ درصد سهم وزنی و ۲۴ درصد سهم ارزشی، «عراق» با ۱۶ میلیون و ۹۱۹ هزارتن و ارزش ۵ میلیارد و ۹۵۰ میلیون دلار یا ۲۱ درصد سهم وزنی و ۱۹ درصد سهم ارزشی، «امارات متحده عربی» با ۵ میلیون و ۷۸۹ هزارتن و ارزش ۳ میلیارد و ۶۲۷ میلیون دلار یا ۷ درصد سهم وزنی و ۱۲ درصد سهم ارزشی، «هند» با ۴ میلیون و ۸۳۰ هزارتن و ارزش ۲ میلیارد و ۴۱۸ میلیون دلار یا ۶ درصد سهم وزنی و ۸ درصد سهم ارزشی و «افغانستان» با ۳ میلیون و ۳۴۶ هزارتن و ارزش ۲ میلیارد و ۴۱۷ میلیون دلار یا ۴ درصد سهم وزنی و ۸ درصد سهم ارزشی صورت گرفته است.

متوسط قیمت هر تن کالای صادراتی در سال گذشته ۳۹۱ دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش ۱۶ درصدی در ارزش دلاری داشته است.

واردات

این گزارش می افزاید، اقلام عمده وارداتی طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۲ به ترتیب شامل «وسایل نقلیه باموتور پیستونی درونسوزتناوبی جرقه ای - احتراقی باحجم سیلندر ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ سانتیمتر مکعب» به ارزش ۲ میلیارد و ۸۰۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۵ و ۵۲ صدم درصد، «برنج» به ارزش ۲ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار و سهم ارزشی ۴ و ۵۳ صدم درصد، «کنجاله و سایر آخال های جامد» به ارزش یک میلیارد و ۸۲۷ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳ و ۶ دهم درصد، «دانه ذرت دامی» به ارزش یک میلیارد و ۵۲۷ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳ درصد، «دانه گندم سخت» به ارزش یک میلیارد و ۲۷۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۲ و ۵۱ صدم درصد بوده است.

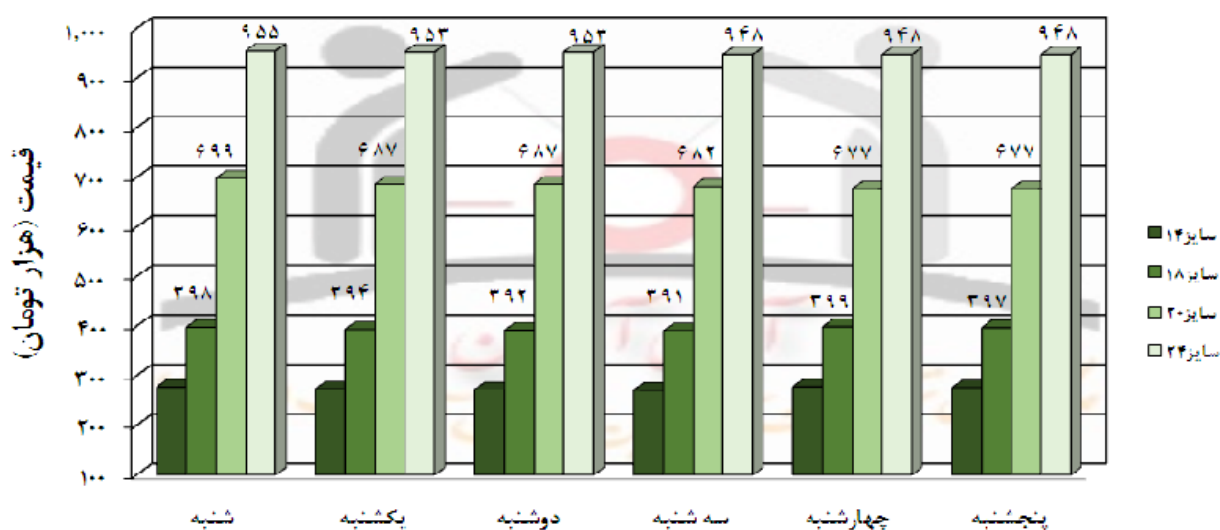
عمده واردات کشور طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۲ به ترتیب از کشورهای «امارات متحده عربی» با ۶ میلیون و ۹۳ هزارتن و ارزش ۱۱ میلیارد و ۸۵۲ میلیون دلار و ۱۸ درصد سهم وزنی و ۲۳ درصد سهم ارزشی، «چین» با ۴ میلیون و ۵۱۳ هزارتن و ارزش ۹ میلیارد و ۶۶۴ میلیون دلار و ۱۳ درصد سهم وزنی و ۱۹ درصد سهم ارزشی، «هند» با ۳ میلیون و ۶۸۹ هزارتن و ارزش ۴ میلیارد و ۳۱۰ میلیون دلار و ۱۱ درصد سهم وزنی و ۸ درصد سهم ارزشی، «جمهوری کره» با یک میلیون و ۶۸۶ هزارتن و ارزش ۳ میلیارد و ۸۵۵ میلیون دلار و ۵ درصد سهم وزنی و ۷ و ۵۹ صدم درصد سهم ارزشی و «ترکیه» با ۲ میلیون و ۷۱۷ هزارتن و ارزش ۳ میلیارد و ۶۴۷ میلیون دلار و ۸ درصد سهم وزنی و ۷ درصد سهم ارزشی انجام گرفته است.

همچنین متوسط قیمت هر تن کالای وارداتی در سال گذشته ۱،۵۱۴ دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش ۱۲ درصدی در ارزش دلاری داشته است.

شایان ذکر است که گمرک جمهوری اسلامی ایران آمار اولیه تجارت خارجی کشور در سال گذشته را در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۸ اعلام کرده بود که گزارش فوق، آمار نهایی مقدماتی تجارت خارجی ایران در سال ۱۳۹۲ است.

گزارش بازار فولاد (گزارش آخرین هفته) سال ۱۳۹۲

تیر آهن

بازار فولاد هفته ای دیگر را بدون رویارویی با رونق آخر سال به پایان رساند. چنین هفته ای به عنوان آخرین روزهای کاری، معمولاً از رونق بهتری برخوردار بوده است. علاوه بر این، پیش بینی ها از آینده بازار تا پایان فروردین و حتی نیمه اول اردیبهشت نیز همچنان بازاری تقریباً راکد است و به نظر نمی رسد معاملات افزایش چشمگیری در این مدت داشته باشند. از سوی دیگر، با وجود انتظارات افزایشی قیمت در کل جامعه، در مورد برخی مقاطع، تجار در حال انبار کردن به منظور فروش در سال آینده هستند. و این موضوع می تواند روند تغییرات سطح قیمت ها متأثر کند.

رینگ فولادی بورس کالا شرایط مناسب تری نسبت به بازار پشت سر گذاشت. به نقل از دنیای اقتصاد در هفته گذشته بالغ بر ۱۹۱ هزار و ۶۳۶ تن انواع محصولات فولادی اعم از شمش، تختال و مقاطع در قالب قراردادهای نقد و سلف در تالار صنعتی عرضه شد که حدود ۱۴۴ هزار تن آن یعنی ۷۵ درصد از حجم عرضه ها خریداری شد. هرچند در ارتباط با این معاملات باید افزود، نسبت حجم معامله به عرضه محصولات فولادی در تالار صنعتی در این هفته نسبت به هفته های قبل حدوداً کاهش ۲۰ درصدی را تجربه کرد.

نوسانات قیمتی هفته گذشته به صورت زیر خلاصه شده است:

شنبه:

▲ تیر آهن سایز ۱۴ در کارخانه ذوب آهن : ۵

▲ ورق های فولاد مبارکه در انبار اصفهان: ۲ تا ۱۰

▼ میلگرد سایز ۲۲ و ۲۵ کارخانه ذوب آهن : ۱۵

▼ تیر آهن سایز ۱۸ در کارخانه ذوب آهن : ۵

یکشنبه:

▲ ورق های فولاد مبارکه در انبار اصفهان : ۵ تا ۱۵

▼ برخی از سایزها میلگرد در کارخانه کاشان : ۵

▼ ورق های سایز ۲,۵ و ۴,۸ فولاد مبارکه در انبار اصفهان : ۴ و ۱۰

▼ میلگرد کارخانه ذوب آهن : ۵

▼ ورق ۱۵ میل فولاد مبارکه در انبار تهران : ۱۰

دوشنبه:

▲ ورق های فولاد مبارکه در انبار اصفهان : ۵ تا ۱۰

برخی اقلام فولاد مبارکه در انبار تهران : ۵ ▲

ورق های سایز ۸ و ۱۰ میل ورق های فولاد مبارکه در انبار اصفهان: ۱۰ ▼

تیرآهن در کارخانه ذوب آهن : ۱۵ تا ۲۵ ▼

میلگرد در کارخانه ذوب آهن : ۱۰ ▼

ورق سایز ۱۵ میل فولاد مبارکه در انبار تهران : ۱۰ ▼

سه شنبه:

ورق سایز ۸ میل فولاد مبارکه در انبار اصفهان : ۲۵ ▲

تیرآهن سایز ۱۴ و ۱۶ کارخانه ذوب آهن : ۱۵ ▲

تیرآهن سایز ۱۸ کارخانه ذوب آهن: ۲۰ ▲

میلگرد کارخانه ذوب آهن : ۲۵ ▲

ورق های فولاد مبارکه در انبار تهران : ۵ تا ۱۵ ▲

ورق های فولاد مبارکه در انبار اصفهان : ۵ تا ۱۰ ▼

ورق های سایز ۱۰ و ۱۵ میل فولاد مبارکه در انبار تهران : ۵ و ۱۰ ▼

چهارشنبه:

شاخه تیر آهن های سبک ذوب آهن : ۷۰۰۰ ▲

ورق های فولاد مبارکه در انبار تهران : ۲۰ تا ۳۰ ▲

ورق های فولاد مبارکه در انبار اصفهان : ۵ تا ۱۵ ▼

پنجشنبه:

برخی از اقلام فولاد مبارکه در انبار تهران : ۲۰ تا ۳۰ ▲

شاخه تیر آهن سایز های ۲۲ و ۲۷ ذوب آهن در بنگاه تهران : ۵۰۰۰ ▼

اخبار اقتصادی استان اصفهان:

استان اصفهان با رقم ۲،۱۵۲،۶۹۰،۸۰۶ دلار صادرات کاملاً غیر نفتی مقام چهارم خود را حفظ کرده است. استان اصفهان طی ۱۲ ماهه سال ۹۲ دارای ۱۵ درصد کاهش وزنی و ۲۹ درصد کاهش ارزشی بوده است. از میزان فوق رقم ۱،۱۲۳،۱۷۸،۷۰۷ دلار معادل ۵۲ درصد کالا از گمرکات استان اصفهان به ۷۰ کشور خارجی صادرات گردیده که سهم صادرات مستقیم از گمرکات استان را نشان می دهد.

گمرک اصفهان در ۱۲ ماهه سال ۱۳۹۲ تشریفات صادرات ۱،۷۵۵،۱۶۲،۶۹۲ تن کالا به ارزش ۱،۱۲۳،۱۷۸،۷۰۷ دلار انجام داده است. که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از لحاظ وزن ۲۵/۸۲ درصد افزایش و از حیث ارزش ۳۱/۹۶ درصد کاهش داشته است.

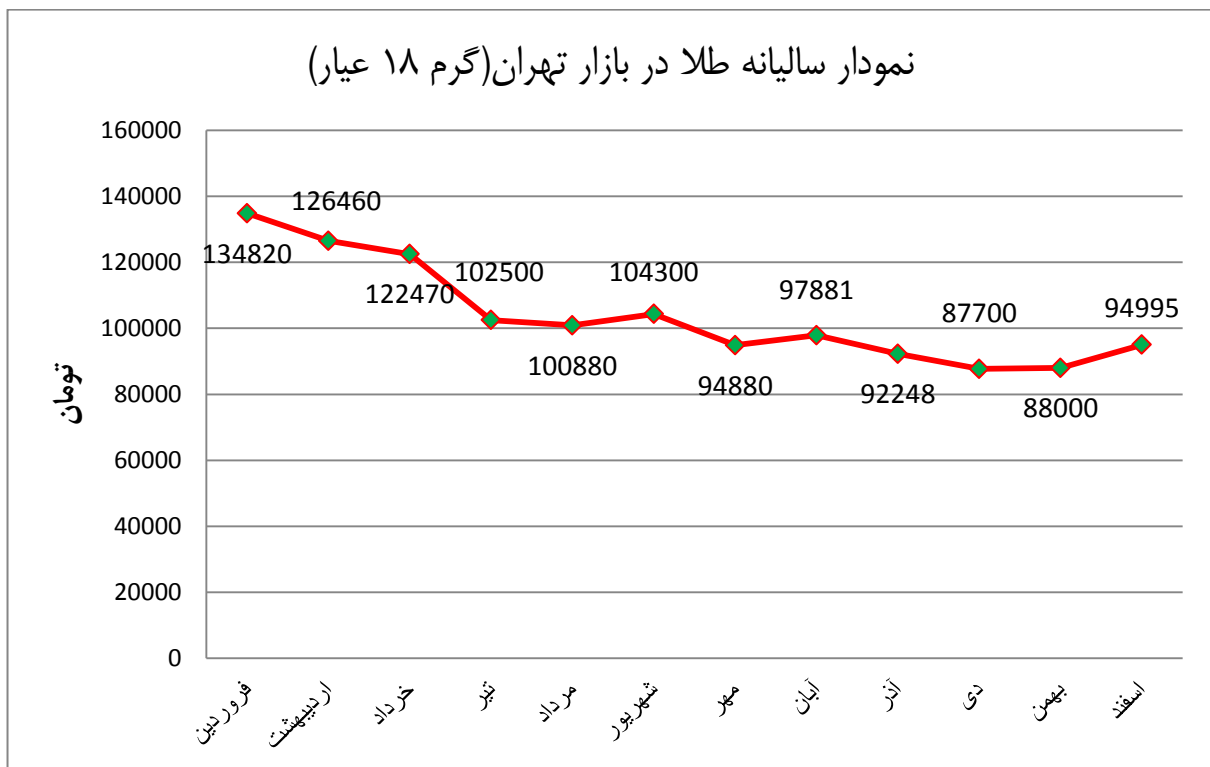
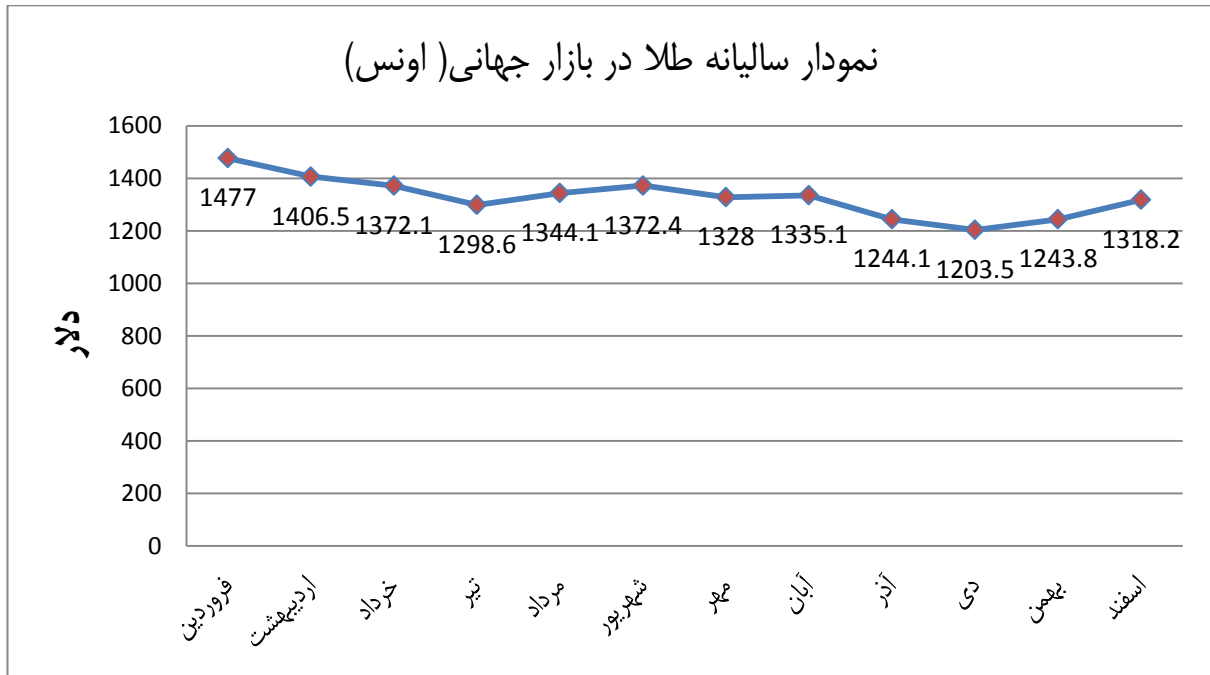
آمار های توصیفی استان:

آمار توصیفی عملکرد صادرات غیر نفتی در		۱۲ ماهه سال ۹۲		۱۳۹۲ و مقایسه با مدت مشابه سال قبل بر حسب گروههای فعالیتهای		صفحه : یک	
نام گروه کالایی	۱۲ ماهه سال ۹۲		۱۲ ماهه سال ۹۱		درصد تغییرات		رتبه
	وزن (کیلوگرم)	ارزش دلاری	وزنی	ارزشی	وزنی	ارزشی	
۱ کشاورزی و غذایی	۳۴,۰۰۷,۸۷۵	۶۹,۹۴۳,۰۱۰	۱.۹۴٪	۶.۲۳٪	۲.۳۲٪	۳.۳۳٪	۲۷.۳۶
۲ صنعتی و شیمیایی	۱,۷۰۷,۴۰۴,۷۳۶	۱,۰۱۰,۰۳۲,۲۶۹	۹۷.۲۸٪	۸۹.۹۳٪	۹۷.۱۹٪	۷۱.۲۰٪	-۱۴.۰۷
۳ کالاهای معدنی	۱۳,۵۱۲,۰۹۶	۱۰,۶۴۱,۹۶۲	۰.۷۷٪	۰.۹۵٪	۰.۴۷٪	۰.۴۵٪	۴۴.۵۶
۴ صنایع دستی	فرش دستبافت	۱۶۸,۲۷۲	۱۵,۶۵۷,۸۸۲	۰.۰۱٪	۱.۳۹٪	۱.۲۹٪	-۲۶.۳۸
	مصنوعات گرانبها	۴۰۲	۱۴,۴۸۹,۱۴۰	۰.۰۰۰٪	۱.۲۹٪	۲۳.۴۸٪	-۹۶.۲۶
	سایر صنایع دستی	۶۹,۳۱۱	۲,۴۱۴,۴۴۴	۰.۰۰٪	۰.۲۱٪	۰.۲۶٪	-۴۳.۳۳
مجموع صادرات	۱,۷۵۵,۱۶۲,۶۹۲	۱,۱۲۳,۱۷۸,۷۰۷	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۱,۶۵۰,۸۶۵,۷۹۱	۱,۳۹۴,۹۷۶,۷۷۰	-۳۱.۹۶
متوسط قیمت هر تن	۶۴۰	تعداد اظهارنامه صادراتی	۲۴۲۹۹	متوسط قیمت	۱,۱۸۳	تغییرات متوسط قیمت -۴۶	درصد
کالاهای صادراتی گمرکات استان اصفهان به		۷۰	کشور صادر شده است	وزن (هزار تن)		ارزش (میلیون دلار)	سهم ارزشی از کل
همچنین تعداد اقلام صادراتی در این مدت برابر		۷۷۵	کالا بوده است	۴۰۹۸		۲,۱۵۲	۵۲٪
کشورهای عمده صادرات عبارتند از (از نظر ارزش)		فصلهای عمده صادراتی در این مدت عبارتند از					
نام کشور	ارزش صادرات	سهم از صادرات	نام فصل	ارزش صادرات	سهم فصل	دوازده ماهه ۱۳۹۲	تعداد
عراق	۴۲۶,۴۴۶,۰۳۸	۳۸٪	آهن آلات فولاد	۲۶۴,۷۶۶,۰۵۹	۲۴٪	کامیون ایرانی وارده کارنه تیر	۷۶۸
افغانستان	۳۲۸,۰۶۱,۸۲۵	۲۹٪	فراورده های نفتی	۱۹۹,۲۳۶,۲۵۱	۱۸٪	کامیون خارجی وارده کارنه تیر	۷۰
پاکستان	۸۹,۹۹۹,۲۸۶	۸٪	فرش ماشینی دستبافت	۱۶۵,۶۵۸,۵۹۶	۱۵٪	کامیون ایرانی صادره کارنه تیر	۲,۱۰۹
ترکیه	۵۸,۱۹۷,۹۰۳	۵٪	مصنوعات چدن آهن	۱۰۷,۶۸۳,۲۷۳	۱۰٪	کامیون ایرانی وارده ترانزیت داخلی	۱,۸۳۶
امارات	۴۳,۷۵۳,۴۸۵	۴٪	محصولات سرامیکی	۶۵,۴۹۳,۱۲۶	۶٪	واگن وارده ترانزیت داخلی	۳۲۰
سایر کشورها	۱۷۶,۷۲۰,۱۷۰	۱۶٪	سایر کالاها	۳۲۰,۳۴۱,۴۰۲	۲۹٪	مجموع	۵,۱۰۳

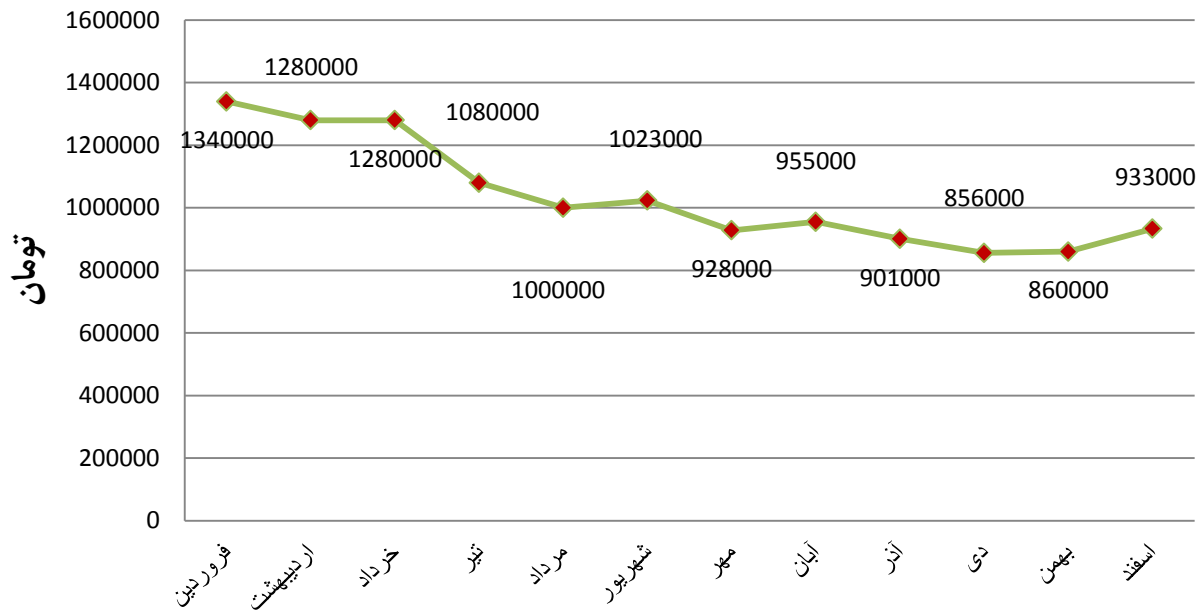
صفحه : دو		ادامه آمار توصیفی فعالیتها در ۱۲ ماهه سال ۹۲ و مقایسه با مدت مشابه فعالیت سال قبل									
درصد تغییرات	۱۲ ماهه		زمان دوره		نوع فعالیت	درصد تغییرات	۱۲ ماهه		زمان دوره		نوع فعالیت
	سال ۹۱	سال ۹۲					سال ۹۱	سال ۹۲			
۱۵.۳۶	۱,۱۰۰	۱,۲۶۹	تعداد	پرونده های مشکله	کالای قاچاق	-۱۴.۹۷	۸۹,۲۶۱	۷۵,۹۰۱	وزن (تن)	واردات ترخیص شده	
-۲۰.۸۸	۲۵۶,۹۴۰,۹۲۸	۲۰۳,۲۹۱,۸۲۰	ارزش (هزارریال)			۲.۲۲	۲۶۸,۷۹۷,۴۴۷	۲۷۴,۷۶۳,۰۵۱	ارزش (دلار)		
-۲۰.۹۲	۵۱۳,۲۵۱,۷۲۰	۴۰۵,۸۶۶,۲۰۰	ارزش (هزارریال)	جریمه تعیین شده		۲۰.۲۱	۳,۰۱۱	۳,۶۲۰	متوسط قیمت هر تن واردات		
۵۸.۷۴	۲۰,۸۶۹,۲۱۹	۳۳,۱۲۷,۸۵۵	ارزش (هزارریال)	پرونده برائت شده		۶۰.۰۱	۵۴۸,۶۲۸,۷۵۶	۸۷۷,۸۷۵,۲۹۳	درآمد عمومی (هزار ریال)		
۲۳.۶۷	۷۲,۷۳۰,۳۳۱	۸۹,۹۴۳,۳۲۸	ارزش (هزارریال)	پرونده محکوم شده		۳۸.۲۹	۲۶,۶۴۶	۳۶,۸۴۹	تعداد اظهارنامه های هفتگانه		
-۱۲.۹۳	۹۶,۴۷۹,۰۸۷	۸۴,۰۰۳,۵۹۰	ارزش (هزارریال)	پرونده تحویل شده		۷.۵۵	۱۸۴,۴۷۵	۱۹۸,۳۹۹	ورودی (نفر)		
-۰.۲۹	۲۴,۷۹۶,۴۸۴	۲۴,۷۲۴,۲۱۵	ارزش (هزارریال)	جریمه وصول شده		۶.۱۰	۱۹۱,۱۶۰	۲۰۲,۸۲۸	خروجی (نفر)		
۹.۹۱	۱۶۲۴	۱۷۸۵	تعداد متهمین			۶۸۱	۳۷۵,۶۳۵	۴۰۱,۲۲۷	مجموع (نفر)		
کشورهای مبدا واردات عبارتند از			عمده ترین کالاهای وارداتی عبارتند از			-۱۵.۰۴	۱۱,۰۲۶	۹,۳۶۸	تعداد	ورودی	
درصد	ارزش (دلار)	نام کشور	درصد	فصل	ارزش (دلار)	نام کالا	-۲۷.۰۵	۳۸.۷۵	۲۸.۲۷		وزن (تن)
۱۹٪	۵۲,۶۳۹,۹۴۱	آلمان	۳۶٪	۸۴	۹۸,۵۸۸,۴۷۹	ماشین آلات صنعتی	۱۰.۷۸	۷,۸۷۱,۱۱۵	۸,۷۱۹,۶۷۴	ارزش (هزارریال)	
۱۸٪	۴۸,۲۵۴,۶۶۷	چین	۸٪	۸۵	۲۱,۱۷۵,۲۲۴	ماشین آلات برقی	۴۲.۹۰	۱۰,۹۸۹	۱۵,۷۰۳	تعداد	
۱۵٪	۴۰,۵۹۷,۰۲۷	امارات	۷٪	۳۹	۱۹,۷۲۲,۴۴۳	مواد پلاستیکی	۳۳.۴۲	۶۶.۲۴	۸۸.۳۸	وزن (تن)	
۱۰٪	۲۸,۵۴۶,۳۶۹	ترکیه	۷٪	۶۹	۱۹,۳۵۸,۴۸۹	محصولات سرامیکی	۱۲۸.۳۹	۱۰,۲۱۶,۱۳۴	۲۳,۳۳۲,۵۴۹	ارزش (هزارریال)	
۹٪	۲۴,۷۸۲,۰۶۲	کره	۵٪	۷۲	۱۳,۸۰۸,۴۰۲	چدن آهن فولاد	۱۳.۸۸	۲۲,۰۱۵	۲۵,۰۷۱	تعداد	
۳۸٪	۱۰۴,۷۲۵,۰۴۷	سایر	۴۲٪		۱۱۵,۹۱۸,۴۱۶	سایر	۱۱.۱۱	۱۰۴.۹۹	۱۱۶.۶۵	وزن (تن)	
							۷۷.۲۱	۱۸,۰۸۷,۲۴۹	۳۲,۰۵۲,۲۲۳	ارزش (هزارریال)	

متوسط تن	سهام		درصد تغییرات		از تاریخ 1392.1.1 تا تاریخ 1392.12.31		از تاریخ 1391.1.1 تا تاریخ 1391.12.31		نام	رتبه
	ارزشی	وزنی	دلاری	وزن	ارزش دلاری	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	وزن کیلوگرم		
285.89	25%	34%	3	111	7,788,756,903	27,243,611,765	7,539,643,093	12,886,107,988	تهران	1
718.20	23%	12%	2	4-	7,123,544,069	9,918,615,101	6,969,737,970	10,354,700,050	بوشهر	2
354.67	13%	14%	11	8	4,066,859,390	11,466,758,473	3,653,732,104	10,597,750,070	خوزستان	3
525.19	7%	5%	29-	15-	2,152,690,806	4,098,897,572	3,017,977,254	4,811,063,130	اصفهان	4
424.28	6%	6%	23-	54-	1,913,366,918	4,509,691,406	2,484,403,002	9,711,084,399	خراسان رضوی	5
817.03	4%	2%	7	18	1,219,101,203	1,492,117,653	1,134,655,179	1,262,442,219	آذربایجان شرقی	6
1,005.96	3%	1%	22-	24	887,861,729	882,604,526	1,137,869,987	714,443,246	کرمان	7
783.90	2%	1%	18-	12-	770,605,525	983,043,510	935,049,911	1,113,837,083	مرکزی	8
331.76	2%	3%	1	23	670,047,414	2,019,692,619	664,510,890	1,635,622,035	آذربایجان غربی	9
295.99	2%	3%	4	24	633,234,241	2,139,362,411	608,074,086	1,725,202,917	یزد	10
337.59	2%	2%	43-	4-	597,846,894	1,770,948,555	1,056,329,251	1,841,312,519	فارس	11
154.15	1%	4%	26	39	458,260,603	2,972,823,247	363,230,452	2,144,441,130	کرمانشاه	12
175.34	1%	3%	15	13	447,026,407	2,549,479,933	388,928,975	2,262,703,352	مازندران	13
806.35	1%	1%	3	8	389,273,178	482,758,989	378,784,577	447,078,245	قزوین	14
1,722.70	1%	0%	27-	51-	282,704,686	164,105,259	387,418,636	335,952,873	زنجان	15
204.97	1%	2%	130	25	253,164,082	1,235,114,377	110,073,955	987,873,485	ایلام	16
1,771.62	1%	0%	23	7-	239,856,379	135,388,364	195,800,903	146,000,262	قم	17
158.17	1%	2%	37-	12-	225,007,611	1,422,548,983	355,078,262	1,613,495,390	همدان	18
266.77	1%	1%	14	7	191,540,841	717,997,375	167,494,020	668,424,233	سمنان	19
402.43	1%	1%	29	6	188,194,184	467,643,767	145,794,354	441,303,857	چهارمحال و بختیاری	20
596.03	1%	0%	60	40	186,295,283	312,559,680	116,531,809	222,822,172	کردستان	21
360.39	1%	1%	163	195	177,091,741	491,382,775	67,298,396	166,808,241	گیلان	22
842.72	1%	0%	11	20-	170,257,636	202,034,037	154,013,648	253,726,601	گلستان	23
78.66	0%	1%	68-	54-	91,602,956	1,164,551,912	282,684,437	2,505,950,715	هرمزگان	24
115.49	0%	1%	13	26	84,654,827	733,024,655	74,821,803	582,791,838	سیستان و بلوچستان	25
229.31	0%	0%	43-	21-	65,186,807	284,279,187	114,637,711	358,433,843	اردبیل	26
201.63	0%	0%	0-	88	47,700,449	236,573,606	47,789,292	125,628,048	لرستان	27
278.01	0%	0%	13	129	6,392,249	22,992,806	5,633,304	10,048,208	کهگیلویه و بویراحمد	28
383.97	0%	0%	63-	0	3,434,429	8,944,617	9,246,906	8,906,429	وارد نشده	29
64.60	0%	0%	#DIV/0!	#DIV/0!	933,313	14,446,951	-	-	خراسان جنوبی	30
390.95	100%	100%	4-	15	31,332,492,753	80,143,994,111	32,567,244,167	69,935,954,578		

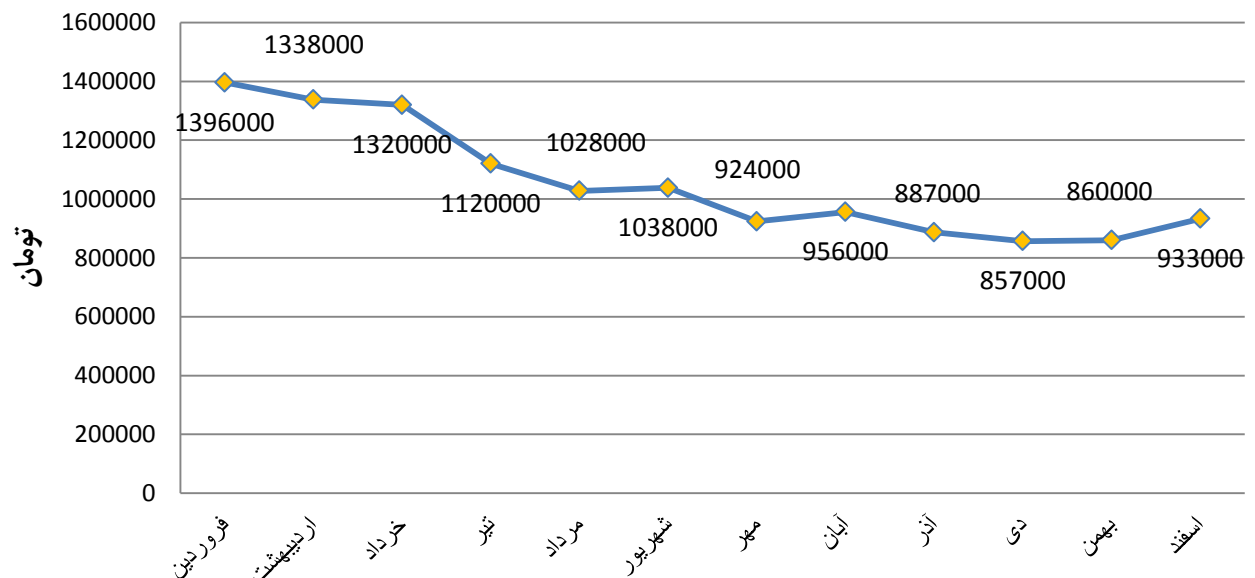
بررسی قیمت ها در سال ۱۳۹۲

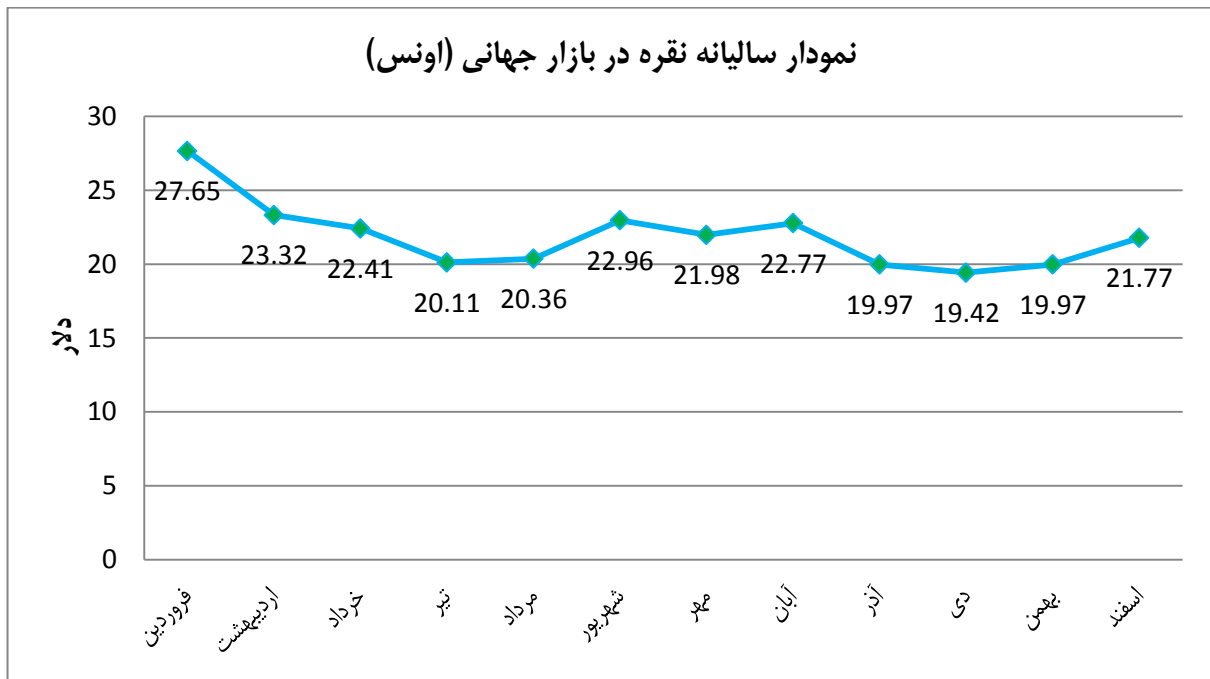
نمودار سالیانه تمام سکه طرح قدیم

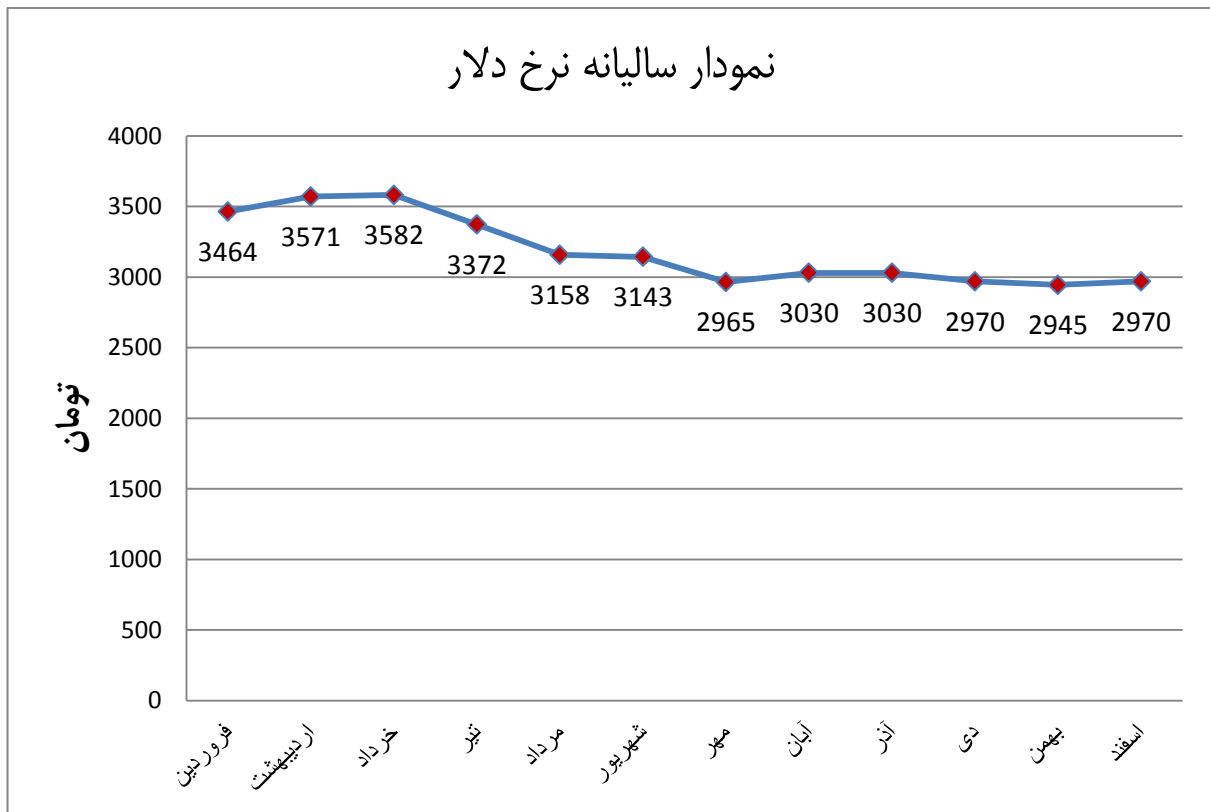
نمودار سالیانه تمام سکه طرح جدید

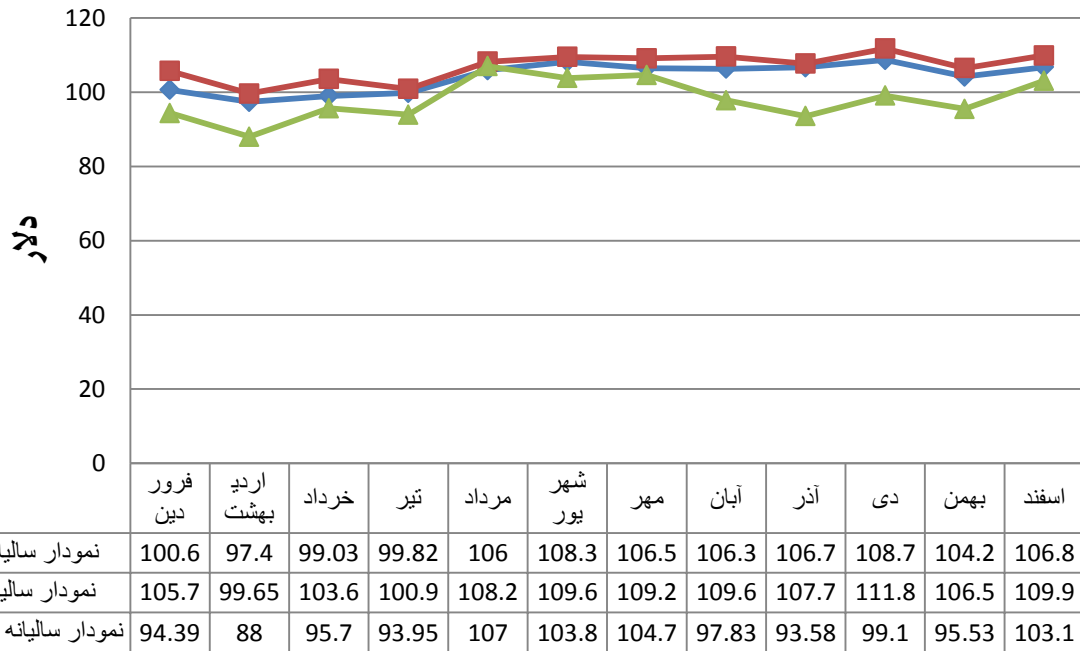
نمودار سالیانه نقره در بازار جهانی (اونس)

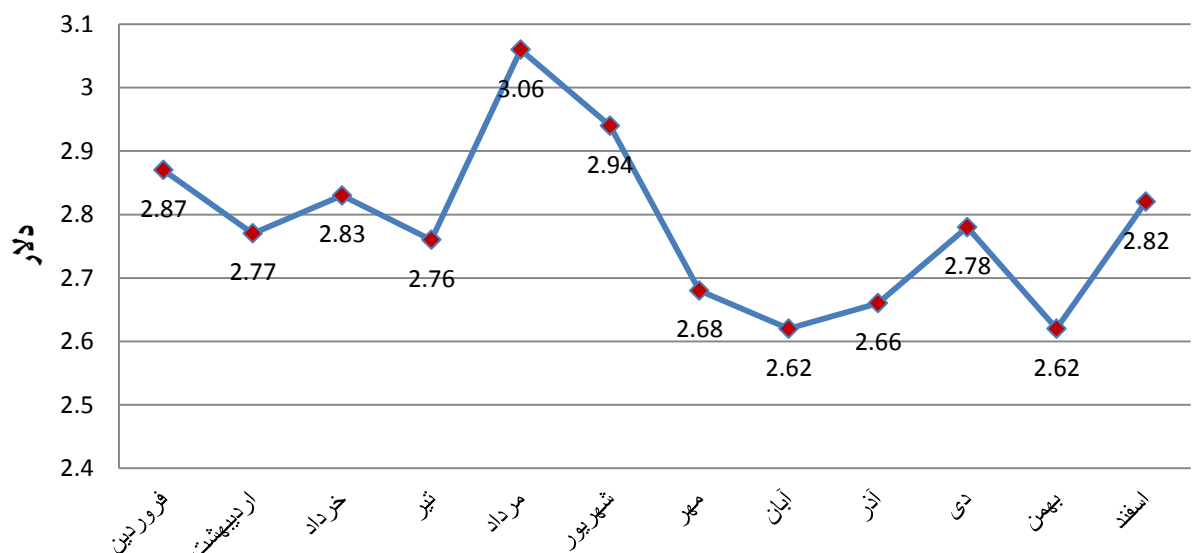
نمودار سالیانه نرخ دلار

نمودار سالیانه نفت

نمودار سالیانه بنزین در بازار جهانی

سمت و سوی بورس در سال ۱۳۹۳

بورس تهران در حالی آخرین روزهای فعالیت خود در سال ۱۳۹۲ را سپری می‌کند که شاخص کل بازار سهام (که به‌رغم برخی نارسایی‌ها از آن به عنوان سنج‌های برای ارزیابی سودآوری بورس یاد می‌شود) با ثبت بازدهی اعجاب‌انگیز ۱۱۰ درصد (تا پایان هفته گذشته)، از سپری شدن یکسال پررونق برای اهالی بازار سرمایه حکایت می‌کند. اهمیت کسب این بازده، زمانی روشن‌تر می‌شود که به سودآوری ۴۷ درصدی بورس در سال ۱۳۹۱ نیز توجه شود؛ مساله‌ای که منجر به رشد ۲۰۹ درصدی شاخص کل از ابتدای سال گذشته تا کنون شده و بسیاری را با این سوال مواجه کرده که با وجود رکود فراگیر اقتصادی، چگونه بورس توانسته این سود خارق العاده را برای سهامداران به ارمغان بیاورد؟ برای پاسخ به این سوال باید رونق اخیر بورس را به دو دوره کاملاً مجزا تقسیم کرد: نخست از ابتدای سال ۱۳۹۱ تا ۲۴ خرداد ۱۳۹۲ که همگام با تضعیف شدید ارزش ریال، جهش ۷۶ درصدی شاخص بورس رقم خورد. دوره دوم پس از انتخابات ریاست جمهوری یازدهم تاکنون است که یک رشد ۷۶ درصدی دیگر را برای شاخص کل به ارمغان آورده است.

ماهیت این دوره‌های رشد به‌رغم مقادیر یکسان آنها کاملاً متفاوت است. در دوره اول، قیمت‌های سهام با توجیه قوی تضعیف ارزش پول ملی و جهش سودآوری ریالی شرکت‌ها در مسیر افزایش قرار داشت که یک پشتوانه بنیادی مستحکم برای رونق بورس فراهم می‌کرد؛ تجربه‌ای که بازارهای سهام تقریباً در همه موارد مشابه سقوط ارزش پول‌های ملی از سر می‌گذرانند و به‌طور کامل آثار افت قیمت ارز را در نرخ سهام منعکس می‌کنند.

اما در دوره دوم (پس از انتخابات ریاست جمهوری)، محرک افزایش قیمت‌ها عمدتاً امیدواری نسبت به تحولات سیاسی بوده است که پتانسیل رونق اقتصادی در آینده را فراهم می‌کند. به پشتوانه همین خوش‌بینی، در ۸ ماه اخیر، قیمت‌های سهام در غیاب تغییر فوری سودآوری شرکت‌ها رو به افزایش گذارده و در اوج خود (شاخص ۸۹۵۰۰ واحدی) حتی شائبه حباب قیمتی بورس در بین برخی کارشناسان مطرح شد.

طبیعی است که عامل «خوش‌بینی» بدون امکان ارزیابی انعکاس آن در سودآوری شرکت‌ها، تا حد مشخصی توان فراهم کردن زمینه صعود بازار را دارد و پس از آن، باید منتظر تغییرات مثبت واقعی در سودآوری شرکت‌ها به‌منظور توجیه افزایش قیمت‌های سهام بود. از این منظر می‌توان گفت قیمت‌های سهام در بورس تهران به جایی رسیده که دیگر تنها به سبب خبرهای خوش سیاسی قابل افزایش نیستند و برای تداوم صعود نیازمند انگیزه‌های واقعی در بخش رشد سودآوری شرکت‌ها هستند. مطابق با این تحلیل، گمانه‌زنی از امکان هرگونه تداوم رونق در بازار سهام در سال ۱۳۹۳ باید با ترسیم چشم‌انداز متغیرهای اقتصادی صورت پذیرد.

با توجه به این دیدگاه، در ادامه مطلب، بررسی چند متغیر کلان اقتصادی موثر بر وضعیت بورس تهران در افق سال آینده انجام شده است :

۱- اقتصاد جهانی: سال ۲۰۱۳ میلادی را می‌توان ادامه دهنده مسیر پرافت‌وخیز خروج اقتصاد جهان از بزرگ‌ترین رکود پس از جنگ جهانی دوم دانست. بر اساس اعلام بانک جهانی، رشد اقتصادی جهان در ۲۰۱۳ معادل ۲/۴ درصد محقق شد که دقیقاً برابر با نرخ رشد متوسط اقتصاد جهان در دو قرن گذشته است. با این وجود، کماکان موتور اقتصادی دنیا با سرعتی کمتر از سال‌های قبل از بحران (۳ درصد در سال) در حال پیشروی است. برای سال ۲۰۱۴ هم پیش‌بینی نرخ رشد ۳/۲ درصدی توسط بانک جهانی ارائه شده که مطابق روال سال‌های گذشته که در ابتدای سال هدف بالایی برای رشد از سوی مراجع کارشناسی اعلام می‌شود دستیابی به آن اندکی خوش‌بینانه به نظر می‌رسد.

تداوم رونق اقتصاد جهانی با چالش‌های مهمی نیز در مسیر خود مواجه است؛ نخستین مساله به وضعیت بزرگ‌ترین اقتصاد جهان یعنی ایالات متحده آمریکا مربوط می‌شود. این کشور یکی از جسورانه‌ترین سیاست‌های انبساطی پولی و مالی در جهان بعد از بحران مالی را به اجرا گذاشته است. حجم دارایی‌های بانک مرکزی این کشور در پنج سال اخیر حدود پنج برابر شده که این اتفاق به یمن اجرای سیاست‌های انبساطی نا متعارف و بی‌سابقه بانک مرکزی آمریکا (فدرال رزرو) میسر شده است. به این ترتیب با اجرای سه دور برنامه انبساطی، بانک مرکزی با خلق اعتبار جدید اقدام به خرید اوراق قرضه دولتی و نیز وام بدهکاران مسکن کرده و حجم عظیمی از اوراق بهادار مزبور (بیش از ۳ تریلیون دلار) را در ترازنامه خود انباشته است.

این سیاست جسورانه موجب شده که نسبت دارایی‌های بانک مرکزی به کل تولید ناخالص داخلی آمریکا از ۷ درصد در سال ۲۰۰۸ به ۲۲ درصد کنونی برسد که با ادامه روند جاری در نیمه دوم امسال از مرز ۲۵ درصد گذر خواهد کرد. رشد پرشتاب این نسبت خود گویای این نکته مهم است که سرعت خلق اعتبارات در آمریکا از سرعت رشد اقتصاد این کشور بیشتر است. قضیه وقتی تامل برانگیزتر می‌شود که به عملکرد دولت آمریکا هم توجه کنیم که به صورت بی‌امان در سال‌های اخیر مشغول خرج کردن از محل استقراض بوده که این مساله موجب جهش نسبت بدهی به تولید ناخالص داخلی آمریکا از ۶۵ به بیش از ۱۰۰ درصد در شرایط فعلی شده است.

این در حالی است که رشد اقتصادی بسیار کندتر از رشد اعتبارات بوده به نحوی که حجم تولید ناخالص داخلی ایالات متحده در پایان سال میلادی گذشته تنها حدود ۸ درصد (با خارج کردن اثر تورم) نسبت به پیش از بحران اقتصادی افزایش یافته است. در همین حال، با فزونی یافتن انتقادات به ویژه از سوی جمهوری خواهان در خصوص تداوم اجرای سیاست کنونی فدرال رزرو در زمینه خرید ماهانه ۸۵ میلیارد دلار اوراق قرضه دولتی و وام مسکن (موسوم به طرح تسهیل مقداری یا Quantitative Easing) و ایجاد شائبه عدم استقلال این نهاد، بانک مرکزی آمریکا در دو نشست ماهانه اخیر خود هر ماه ۱۰ میلیارد دلار از میزان خرید اوراق کم کرده و اکنون سرعت خرید را به ۶۵ میلیارد دلار در ماه رسانده که کماکان چشمگیر است.

تقریباً تمام کارشناسان اقتصادی در نظرسنجی‌ها پیش‌بینی می‌کنند با ادامه فشارها و البته بهبود آمار اقتصادی، تا قبل از پایان سال میلادی جاری برنامه خرید اوراق قرضه توسط بانک مرکزی به‌طور کامل متوقف شود که این مساله نشان از کاهش توان ایالات متحده برای ادامه سیاست انبساط اقتصادی دارد. در آسیا، کشیده شدن ترمز رشد بی‌محاسبی اقتصادی چین موجب کاهش خوش‌بینی‌ها نسبت به چشم‌انداز قیمتی اکثر فلزات اساسی شده است. علاوه بر این، میزان مطالبات معوق بانک‌های چین به رکورد تاریخی جدیدی بیش از سطوح بحران سال ۲۰۰۸ رسیده و بانک مرکزی را وادار به محدودیت کردن هر چه بیشتر بازار اعتبارات بین بانکی به‌منظور کنترل وام‌دهی بی‌رویه کرده است.

این نشانه‌ها در کنار موارد دیگر نظیر تقویت شدید ارزش یوان و جمعیت رو به سالمندی، بسیاری از اقتصاددانان را به این باور رسانده که عصر طلایی اژدهای زرد سپری شده و نرخ رشد ۱۰ درصدی اقتصاد چین در سه دهه گذشته به زودی به کمتر از نصف تقلیل می‌یابد.

مجموع اطلاعات فوق چشم‌انداز مبهمی را پیش روی اقتصاد جهانی قرار می‌دهد. از یکسو تداوم سیاست‌های انبساطی به ویژه در ژاپن و ایالات متحده، منجر به ادامه رشد قیمت دارایی‌ها و عیان نشدن مخاطرات واقعی رکودی در عرصه اقتصاد جهان در کوتاه‌مدت می‌شود و از سوی دیگر، ادامه سیاست‌های انبساطی کنونی با توجه به عواقب غیرقابل پیش‌بینی و تردید در خصوص نتایج آنها، آشکارا ناممکن به نظر می‌رسد.

در اروپا، چین و انگلستان که کمابیش این سیاست‌ها متوقف شده است؛ در ژاپن، این وضعیت تازه آغاز شده و احتمالا چندی ادامه می‌یابد اما در ایالات متحده هم زنگ پایان اعتبار ارزان به صدا درآمده است؛ امری که به معنای خروج بزرگ‌ترین مشتری اوراق قرضه دولت آمریکا و نیز حذف تقریبا تنها خریدار عمده وام‌های رهنی مسکن از بازار است و تکانه‌های مقدماتی آن به ویژه در اقتصادهای نوظهور به صورت سقوط بازارهای سهام و افت ارزش پول‌های ملی در ماه ژانویه به دلیل ترس از کاهش پمپاژ دلار ارزان از سوی فدرال رزرو قابل رصد بود.

به این ترتیب با حرکت کلیه قطب‌های اقتصادی جهان (چین، آمریکا و اروپا) به سمت سیاست‌های انقباضی، کند شدن روند رشد شکننده اقتصاد جهان پدیده‌ای محتمل خواهد بود که این مساله با توجه به مرتبط بودن فعالیت نیمی از شرکت‌های بورس تهران به لحاظ ارزش بازار به قیمت نفت و کالاها در سطح جهانی می‌تواند به عنوان یک چالش بر سر رشد سودآوری شرکت‌ها از محل افزایش قیمت‌های فروش مطرح باشد؛ اگرچه با توجه به ادامه سیاست‌های انبساطی آمریکا و ژاپن، لاقلا تا پایان سال ۲۰۱۴ شاید بتوان نگرانی عمده مزبور درخصوص چشم‌انداز اقتصاد جهانی و تاثیرات احتمالی آن بر بورس تهران در افق سال ۱۳۹۳ را موقتا نادیده انگاشت.

۲- اقتصاد داخلی: از آنجا که دولت بزرگ‌ترین نقش آفرین اقتصاد ایران است، سیاست‌های این بخش مهم‌ترین تاثیر در ترسیم شرایط اقتصادی کشور را دارد. بارزترین سند دولت برای برنامه‌ریزی مالی در هر سال، بودجه ارائه شده به مجلس شورای اسلامی است. در بودجه مصوب سال آینده رشد ۴۶ درصدی حجم منابع و مصارف نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۹۲ مد نظر قرار گرفته است که این افزایش قابل ملاحظه از نگاه انبساطی دولت در تنظیم منابع و مخارج سالانه حکایت دارد.

مسوولان دولتی هدف اشتغال زایی و رشد اقتصادی را در پس تدوین بودجه حاضر مطرح کرده‌اند. در این میان، هر چند دولت ارقام بین دو تا سه درصد را برای رشد اقتصادی سال آینده ایران پیش‌بینی کرده اما مراجع مستقل بین‌المللی، نرخ‌های رشد یک تا دو درصد را تخمین می‌زنند که برآوردی محتاطانه‌تر از سرعت خروج اقتصاد ایران از رکود در سال ۱۳۹۳ را به دست می‌دهد.

ترکیب این سیاست بودجه‌ای انبساطی با اصلاح قیمت حامل‌های انرژی (که سرعت گردش پول را افزایش می‌دهد) و تداوم پرداخت یارانه نقدی به بخش مهمی از خانوارها (که فشار تقاضا به ویژه در دهک‌های ضعیف‌تر درآمدی را در پی دارد) باید در تحلیل چشم‌انداز تورم مورد توجه قرار گیرد. آخرین آمار ماهانه تورم که از سوی بانک مرکزی ارائه شده نرخ تورم ماهانه را در مهرماه ۱/۲ درصد، آبان‌ماه یک درصد، آذرماه ۰/۵ درصد و دی‌ماه معادل ۱/۲ درصد نشان می‌دهد.

از سوی دیگر، مدیرکل اقتصادی بانک مرکزی اخیرا اعلام کرد که حجم نقدینگی در ابتدای زمستان امسال نسبت به مقطع مشابه سال قبل، ۲۸ درصد افزایش یافته است. به علت مثبت نبودن رشد اقتصادی و نیز ثبات واردات، این افزایش نقدینگی به‌طور متناظر در رشد قیمت‌ها منعکس شده به نحوی که تورم ۱۲ ماهه کشور در پایان دی ماه ۲۹ درصد بوده است. برآیند سه عامل مذکور (بودجه انبساطی ۱۳۹۳، هدفمندسازی یارانه‌ها و رشد نقدینگی)، چشم‌انداز حفظ نرخ تورم سالانه در محدوده ۲۰ درصد را به عنوان یک رویداد احتمالی مطرح می‌سازد؛ پیش‌بینی‌ای که مد نظر دولتی‌ها هم هست و نوبخت، معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور نیز بر آن تاکید کرده است. در این میان، شرکت‌های بورس تهران هر چند از محل افزایش بودجه دولت (به ویژه در بخش عمرانی که با جهش بیش از سه برابری نسبت به عملکرد واقعی سال جاری پیش‌بینی شده است) و بازگشت ایران به رشد اقتصادی مثبت منتفع خواهند شد اما رشد هزینه انرژی (در جهت کاهش سودآوری شرکت‌ها) و نیز حفظ تورم در سطح سالانه ۲۰ درصد (در جهت عدم کاهش نرخ بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران) دو عاملی هستند که به عنوان موانعی در مسیر رونق

بازار سهام خودنمایی می‌کنند. همچنین باید توجه داشت رشد نقدینگی هر چند در کوتاه مدت می‌تواند منجر به جابه‌جایی برخی منابع به سمت بورس شود، اما به خودی خود نمی‌تواند عاملی به‌منظور افزایش پایدار قیمت سهام باشد؛ زیرا در نهایت بازده واقعی یا همان سودآوری شرکت‌ها، تعیین‌کننده روند سهام در بازار بورس خواهد بود. ۳- بازارهای رقیب: چهار بازار عمده رقیب بورس، بازارهای پول، طلا، ارز و مسکن هستند. بازار پول در حال حاضر با انتشار انواع اوراق با درآمد ثابت، نرخ سود سالانه حداقل ۲۰ درصدی را به صورت روزشمار در اختیار سرمایه‌گذاران قرار داده است. سود مزبور بیشتر از نرخ بازده نقدی متوسط بازار سهام (۱۰ درصد) است و با توجه به چشم‌انداز افت تورم به محدوده ۲۰ درصد به عنوان یکی از فرصت‌های مناسب سرمایه‌گذاری با ریسک حداقلی پیش روی سپرده‌گذاران است. با در نظر گرفتن اقدام اخیر بانک مرکزی در زمینه انتشار اوراق مشارکت ۲۳ درصدی و احتمال توقف افت تورم در مرز ۲۰ درصد، کاهش سود سپرده‌های بانکی در سال ۱۳۹۳ دور از دسترس به نظر می‌رسد.

از سوی دیگر، بازار ارز در حال حاضر با توجه به آسیب‌پذیری در برابر تقاضای سفته‌بازانه از سیاست‌های دولت در حوزه خارجی تبعیت می‌کند. از نگاه اقتصادی، در نظر گرفتن نرخ ۲۶۵۰ تومانی برای تبدیل ارز حاصل از فروش نفت در بودجه سال آینده احتمالاً به معنای عزم دولت مبنی بر کنترل نرخ دلار بازار آزاد در محدوده ۳۰۰۰ تومان است. توانایی دولت در این زمینه به‌طور مستقیم به امکان تداوم سیاست تنش‌زدایی در پرونده هسته‌ای وابسته است که البته عزم دولتمردان در زمینه حل مساله تا به حال جدی بوده است. از این منظر انتظار می‌رود بازار ارز در سال ۱۳۹۳ با افزایش نقش آفرینی بانک مرکزی ناشی از آزادی بخشی از منابع بلوکه شده پول نفت در خارج از کشور نوسانات محدودی را تجربه کند و افزایش خارج از عرف نرخ ارز با توجه به سیاست‌های خارجی دولت از احتمال کمی برخوردار است. بازار طلا نیز در شرایط کنونی به دلیل ثبات نرخ ارز کاملاً از قیمت‌های جهانی تبعیت می‌کند. طلا در سال ۲۰۱۴ آغاز خوبی داشته و رشد ۱۰ درصدی را به ثبت رسانده است.

چشم‌انداز نامطمئن رشد اقتصادی (که در بند اول به آن اشاره شد) در کنار تمایل عمومی دوباره سرمایه‌گذاران (به ویژه در آسیا) به سمت دارایی‌های ریسک‌گریز امکان تداوم رالی صعودی این فلز درخشان در سطح بین‌المللی را فراهم می‌کند. شاخص‌های تکنیکال نیز با توجه به شکست روند نزولی ۱ ساله قیمت، پیش‌بینی ادامه رشد قیمت در سال ۲۰۱۴ با شیبی ملایم‌تر از دو ماه اخیر را دارند، هر چند تحلیلگران بنیادی نسبت به امکان رشد معنادار قیمت طلا اتفاق نظر کمتری دارند.

در این میان، مطالعه وضعیت بازار مسکن به عنوان رقیب سنتی بازار سرمایه حائز اهمیت زیادی است. بازار مسکن در سال ۱۳۹۱ با رشد ۵۰ درصدی قیمت‌ها مواجه شد اما از ابتدای سال جاری و به ویژه پس از برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری به رکود عمیقی فرو رفته و علاوه بر کاهش ۱۰ درصدی قیمت‌ها در مقایسه با اوج خرداد ماه، حجم خرید و فروش مسکن در سراسر کشور ۴۱ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته افت کرده است. در این میان، رشد شدید حجم پروانه‌های صادره و ساخت و سازهای آغاز شده در سال ۱۳۹۱، موجب می‌شود تا سال ۱۳۹۳ به لحاظ عرضه مسکن به یک سال استثنایی در تاریخ بازار املاک و مستغلات پس از انقلاب تبدیل شود.

از سوی دیگر، رشد ۵۰ درصدی قیمت در سال ۱۳۹۱ و عدم افزایش متناظر حجم نقدینگی همگام با بیشتر شدن حجم عرضه‌ها، منجر به کاهش قدرت خریداران و رقابت عرضه‌کنندگان شده است. همچنین، مطالعه چرخه‌های زمانی رونق و رکود در بازار مسکن از ۳۵ سال گذشته، میانگین دوره‌های رکود را ۱۱ فصل برآورد می‌کند که بر این اساس، پایان رکود فعلی مسکن در اواسط سال ۱۳۹۴ تخمین زده می‌شود. البته با توجه به تجربه سال گذشته، هر گونه تلاطم نرخ ارز می‌تواند بر هم زنده پیش‌بینی فوق و زمینه ساز بازگشت تقاضای سوداگران و عقب نشینی فروشندگان محسوب شود که با عنایت به چشم‌انداز سیاسی در افق کوتاه مدت (سال ۱۳۹۳) در زمره سناریوهای محتمل نیست.

به این ترتیب در بین بازارهای رقیب، سپرده‌های بانکی و اوراق مشارکت روز شمار در کنار سکه طلا جدی‌ترین رقبای بورس در سال آینده هستند و از این رو، سرمایه‌گذاران علاوه بر رصد فرصت‌ها در بازار پول و سپرده‌های بانکی، نیم نگاهی به قیمت‌های جهانی طلا نیز خواهند داشت که در صورت افزایش تلاطم در اقتصاد جهانی، از اصلی‌ترین گزینه‌های سرمایه‌گذاری در افق کوتاه مدت است.

۴ - ارزش‌گذاری بازار: نسبت P/E از تقسیم قیمت بر سود هر سهم شرکت به دست می‌آید. متوسط نسبت قیمت به درآمد سهام در بورس تهران در ابتدای سال ۱۳۹۲ معادل ۵/۴ واحد بوده است، اما در حال حاضر بر اساس آخرین محاسبات کارشناسی، این نسبت رقم ۷/۵ واحد را بر پایه پیش‌بینی سال ۱۳۹۲ شرکت‌ها تجربه می‌کند. تفسیر این مساله بیانگر این موضوع است که شتاب رشد قیمت سهام (صورت کسر) از میزان سودآوری شرکت‌ها (منخرج کسر) در سال ۱۳۹۲ بیشتر بوده که نتیجه آن به‌طور طبیعی کاهش جذابیت خرید سهام برای سرمایه‌گذاران است. شرکت‌های بورس تهران در سال‌های اخیر به‌طور متوسط ۷۵ درصد سود حاصله را در هر سال بین سهامداران خود تقسیم کرده‌اند؛ بنابراین بازده نقدی بورس با فرض حفظ قیمت‌ها و P/E کنونی تا فصل مجامع معادل ۱۰ درصد به دست می‌آید که کمتر از بازده بازار پول (سپرده بانکی) است. به این ترتیب می‌توان گفت سرمایه‌گذاران با چشمداشت رشد سودآوری شرکت‌ها نسبت به خرید سهام در قیمت‌های کنونی ترغیب شده‌اند. این در حالی است که بنگاه‌های بورس تهران عموماً بودجه خود برای سال آینده را در سطح عملکرد سال جاری پیش‌بینی کرده‌اند که با توجه به افت میانگین نرخ ارز و فضای رکودی در اقتصاد یک تخمین واقع بینانه از عملکرد احتمالی شرکت‌های بورسی در سال آینده است. بنابراین، میانگین نسبت قیمت بر درآمد سهام شرکت‌ها بر اساس پیش‌بینی‌های سال ۱۳۹۳ نیز در محدوده ۷/۵ واحد قرار می‌گیرد.

(۷,۵ Forward P/E) که بالاتر از میانگین بلندمدت تاریخی بورس (۶ واحد) است. به این ترتیب بورس تهران جهت حفظ رابطه منطقی بین سودآوری و قیمت سهام شرکت‌ها در سال آینده نیازمند تغییر نرخ بازده بدون ریسک (کاهش سود سپرده‌ها) یا رشد معنادار سودآوری شرکت‌ها نسبت به عملکرد سال ۱۳۹۲ است که هر دو مورد با توجه به توضیحات قبلی با چالش‌هایی مواجه است.

با عنایت به توضیحات فوق می‌توان گفت که بورس تهران در افق سال ۱۳۹۳ با تهدید تثبیت تورم در سطوح بالاتر از ۲۰ درصد، افزایش هزینه‌های عملیاتی شرکت‌ها در مقایسه با نرخ‌های فروش (به دلیل تثبیت نرخ ارز و رشد هزینه‌های جاری متناسب با تورم) و تعدیل قیمت حامل‌های انرژی به عنوان عوامل محدودکننده بازدهی مواجه است.

از سوی دیگر، سیاست‌های انبساطی دولت در زمینه بودجه عمرانی در کنار خوش بینی‌های سیاسی نسبت به حل و فصل نهایی پرونده هسته‌ای و رفع تحریم‌ها مهم‌ترین پتانسیل را برای بورس، به‌منظور حفظ جذابیت و تداوم ورود سرمایه‌های جدید فراهم می‌آورد. تقابل آثار این عوامل در کنار رشد پرشتاب قیمت سهام در ۱۸ ماه اخیر (که منجر به افزایش ۵۰ درصدی نسبت میانگین قیمت بر درآمد در بازار سهام شده است) سال آینده را به دوره‌ای متفاوت با دو سال گذشته توأم با نوسانات بیشتر (به جای صعود ممتد) برای فعالان بورس تهران تبدیل می‌کند که موفقیت سهامداران در آن نیازمند تحلیل و بررسی بیشتر و تعقیب دقیق‌تر تحولات محیطی خواهد بود.

تدوین و تنظیم: مرکز پژوهش و مطالعات اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع و معادن اصفهان

دکتر جمشید تقسیم

مهندس نادره راست قلم